

SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK OKTATÁSÁNAK PROGRAMJA

A sajátos nevelési igényű tanulók különleges gondozási igénye biológiai, pszichológiai és szociális tulajdonság-együttes, amely a tanuló nevelhetőségének, oktathatóságának, képezhetőségének az átlagtól eltérő jellegzetes különbségeit fejezi ki.

A sajátos nevelési igény kifejezi:

- a/ a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- b/ az iskolai tanuláshoz szükséges képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét.

A sajátos nevelési igényű tanulók kategóriáján belül a;

- más fogyatékosok
- testi fogyatékos
- beszéd fogyatékos gyermekek integrált nevelése és oktatása része iskolánk munkájának.

A **más fogyatékoság** gyűjtőfogalom alá tartoznak azok a súlyos tanulási, beilleszkedési, magatartási zavarok, amelyek háttérben részképesség-zavarok, az iskolai teljesítmények fejlődési zavara, hiperaktivitás és/vagy figyelemzavar áll. E fogyatékosági csoportban nem határozhatók meg egységes jellemző jegyek. Az egyes állapotok a tünetek, tünetegyüttesek komplexitásától függően a funkciógyengeségtől a komplex személyiség-, illetve általános tanulási zavarig terjedhetnek.

A részképesség-zavarok körébe az iskolai teljesítmények, elsősorban az alapvető eszköztudás (olvasás, írás, számolás) elsajátításának és képességeinek hiányosságait és az általuk kiváltott, következményes magatartási és/vagy tanulási zavarok tünetegyüttesét sorolják.

E fogyatékoság differenciál-diagnosztikai jellemzője, hogy a részképességekben az intelligencia szintjének ellentmondó súlyos teljesítménybeli elmaradás mutatkozik, valamint teljesítményszóródás mutatható ki az intelligencia, a mozgáskoordináció és a beszéd szintje között. A zavarok kezeletlen halmozódása, különösen serdülőkorra, súlyos veszélyeztetettséget idézhet elő (gyermek- és ifjúságvédelem).

A fentiekből kitűnik a család és az alapfokú iskolák felelőssége a korai felismerésben.

Iskolánk Pedagógiai programja összhangban áll azzal a pedagógiai szemponttal, mely szerint az integratív nevelés-oktatás leginkább hangsúlyozandó szempontja a kognitív tanulás mellett különös jelentőséggel bíró érzelmi-társas tanulás, ami egyszerre feltételezi a különbözőség elfogadásának és a tanulási folyamat közösségi formáinak együttes jelenlétét.

A sajátos nevelési igényűvé válhat a gyerek tehát:

- fogyatékoságból,
- tanulási nehézségből,
- hátrányos helyzetből adódóan.

Ezeknek a tanulónak segítségre és támogatásra van szükségük, melyeknek három csoportja lehetséges:

1. Személyi (csoportlétszám, második pedagógus, asszisztens, fejlesztő szakember).
2. Dologi (fejlesztőszoba, eszközök, taneszközök, könyvek, építészeti akadálymentesítés).
3. Pénzügyi segítség (állami, fenntartói, támogatói).

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelése és oktatása iskolánkban

Célok

A fejlesztő program iskolai keretek között olyan fejlesztést nyújtson, mely törekszik képessé tenni a tanulókat szűkebb és tágabb környezetük egyre bővülő megismerésére, saját életük mindennapi élményeinek megélésére, és az ezekben való egyre tevékenyebb részvételre, továbbá egyszerű társas kapcsolatok kialakítására és fenntartására, aminek eredményeképpen jobb minőségű életet élhetnek.

Feladatok

- A családban kialakított szokások, jelzések, megszerzett képességek, készségek, elsajátított tudásanyag feltérképezése, az iskolai életbe való lehetőség szerinti beépítése és fejlesztése.
- A beiskolázást követő első három hónapban a tanulási zavart mutató gyerekek kiszűrése, a probléma korai felismerése, mielőbbi kezelésük elkezdése (osztálytanítók, fejlesztő pedagógus, Nevelési Tanácsadó, Megyei Szakszolgálat).
- A tanulók épen maradt funkcióira alapozva a sérült funkciók korrekciója egyéni lehetőségeik szerint a kidolgozott fejlesztési program, egyéni fejlesztési tervek alapján.
- A kommunikáció egyénenként változó lehetőségeinek feltérképezése, a tanulók állandó ösztönzése a számukra lehetséges önkifejezési módok tudatos alkalmazására.
- A tanulók mozgásállapotának lehetőség szerinti javítása, a meglévő funkciók állandó fejlesztése, az önállóan kivitelezhető mozgások adta lehetőségek folyamatos kihasználása.
- Szoros kapcsolat kialakítása az iskolán kívüli szakemberrel (gyógytornász, terapeuta, stb), egymásra épülő egymást segítő fejlesztő tervek kidolgozása.
- Elemi szintű ismeretek elsajátíttatása szűkebb és tágabb környezetük jelenségeiről.
- Szociális készségek, társas kapcsolatok, elemi magatartásformák megismertetése.
- A szabadidős és játéktevékenységben való aktív részvétel elősegítése.
- Szoros kapcsolattartás a szülőkkel a tanulók eredményes fejlesztése, a szülő-gyerek kapcsolat (elfogadás-hárítás) segítése érdekében.
- Háromhavonta szintmérés a fejlesztett gyerekeknél.
- Évenként a tanulók ismételt vizsgálata a Szakszolgálatnál.
- Az első osztálytól a hetedik osztályba lépésig a sajátos nevelési igényű tanulók ellátása.

Alapelvek

- A fejlesztés minden esetben játékosan, konkrét tapasztalatok, valósághű szemléltetés útján történjen.
- Biztosítani az integráltan oktatott sajátos nevelési igényű tanulóknak, hogy tudásukat képességeiknek megfelelően értékeljék
- Az iskola követelményei igazodjanak fejlődésük lehetséges üteméhez.
- Tanórákon elegendő, hosszabb felkészülési idő biztosítása, írásbeli beszámoló helyett szóbeli és fordítva, az iskolai tanulmányok során használt segédeszközök használatának engedélyezése.
- Az egyéni adottságok figyelembevétele ennek megfelelően:
 - **egyénre szabott, 10 hónapra tervezett fejlesztési terv** szerint történő fejlesztés biztosítása,
 - egyéni foglalkozások keretében és
 - csoportban differenciáltan, a Szakszolgálat által meghatározott heti óraszámban.

Az alapelvben foglaltak célja, hogy a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok a fogyatékos tanulóknál ugyanúgy összhangba kerüljenek, mint más gyermekeknél, a fogyatékos tanulókat a nevelés, oktatás, fejlesztés ne terhelje túl. Fejlesztésük a számukra megfelelő tantárgyi területeken valósuljon meg, az iskola fejlesztési követelményei igazodjanak fejlődésük lehetséges üteméhez. Az egyéni különbségek tisztelete, mindenkinek olyan tevékenységet kell biztosítani, amire az optimális fejlődéséhez szüksége van. A tanítási-tanulási folyamat értelmezésében az aktív, cselekvéses tanulás kerüljön előtérbe. Kiemelt figyelmet fordít a gondolkodási, a probléma-megoldási készségek, a kreativitás fejlesztésére, a döntéshozási képesség kialakítására. A cselekvéses, együttműködésre építő tanulási helyzetek alkalmazása rengeteg lehetőséget kínál ehhez. Elsődleges feladatunk az ismeretszerzési folyamatban az optimális tanulás feltételek megteremtése. a fogyatékossgból eredő tanulási nehézségek leküzdésének, a jól működő funkciók továbbfejlődésének segítése programok, terápiák, differenciáló pedagógiai eljárások alkalmazásával.

Fejlesztési területek

- érzékelés, észlelés fejlesztése,
- megismerő, kognitív funkciók fejlesztése,
- kommunikáció fejlesztése,
- beszédfejlesztés,
- mozgásfejlesztés,
- érzelmi és szociális nevelés.

Ezen területek fejlesztése nem elszigetelten, hanem egymásba fonódva, foglalkozásokba ágyazva történik, tehát egy- egy foglalkozás keretén belül általában több terület célzott fejlesztése is történik.

Módszerek:

- páros-, csoport- és sok egyéni munka
- tevékenykedtetés
- többszintű feladatadás, ehhez igazodó feladatlapokkal
- kooperatív tanulás
- a hagyományoktól eltérő tanulásszervezési módok(pedagógiai asszisztens, logopédus, fejlesztő pedagógus segítségével)
- motiváció
- szemléltetés
- többszintű feldolgozást lehetővé tevő, több eltérő nehézségi fokozatra kidolgozott feladatlapokkal
- a tanuló teljesítményét önmagához viszonyító, a fejlődést figyelembe vevő értékelés

A fejlesztés lehetőségei, feladatai a tanulás területein

Az olvasás:

Speciálisan összeállított tankönyvek és feladatlapok, amelyek jól illeszkednek a magyar nyelv sajátosságaihoz, a hangoztató- elemző- összetevő módszeren alapulnak.
(Meixner Ildikó: Játékház)

A gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve;

- szókincs bővítése,
- különböző memória játékok,
- figyelem és emlékezet fejlesztése,
- vizuális, akusztikus észlelés, érzékelés fejlesztése,
- beszédmotoros észlelés fejlesztése,
- téri-, és térbeli tájékozódás fejlesztése..

A helyesírás:

A rossz helyesírás mögött több ok is lehet, ezért a legfontosabb ennek feltárása. A gyerek helyesírásban az alábbi hibák jelenhetnek meg:

- Fonetikai hibák (gép-kép)
- Vizuális hibák (menj, adj, áztat, vágat)
- Betűk felcserélése (nyuszi-Gyuszi)
- Betoldási és kihagyási hibák (krokodil-korokodil)
- Sorozathibák (képeskönyv –könyveskép)
- Értelmetlen hibák (szóroncsok vagy például: lötyög – lügyög)

A helyesírási programot a gyermek egyéni speciális igényének megfelelően kell összeállítani.

Célszerű az olvasást a helyesírással összekapcsolni. A graféma-fonéma kapcsolódást az írás-olvasás folyamatával együtt lehet megtanulni.

A fejlesztés területei:

- írás előkészítés gyakorlatai
- finom motorika fejlesztése
- vizuális és akusztikus figyelem és differenciáló képesség fejlesztése
- másolás, tollbamondás, emlékeztető írás

Az írás

Az írásnehézség gyakran társul olvasási nehézséggel. A leggyakoribb probléma a mozgástervezés nehézsége és a vizuális felfogóképesség csökkenése.

Ezen kívül jellemző:

- rossz ceruzafogás,
- a látási memória zavara,
- a térbeli elhelyezés zavara,
- a folyamatosság zavara,

A fejlesztés területei megegyeznek az olvasás és a helyesírás fejlesztésénél leírtakkal.

Az olvasás-, helyesírás-, írás nehézségekkel küzdő gyerekeknél komoly segítséget jelent a számítógép használata. Iskolánk számítástechnika szaktanteremben biztosítja tanulóink fejlesztését ezen a téren is.

A számolás

A matematika igen sok területén jelentkezhetnek speciális nehézségek. Vannak bizonyos képességek, amelyeket kizárólag a számolási műveletek megoldására kell használni, míg mások a tanulás egyéb területeit is érintik:

- A számolási feladatokban szükség van nyelvi megértésre is és a számolási nehézséghez még nyelvi rendellenességek is csatlakozhatnak.
- Megfelelő olvasási képesség szükséges ahhoz, hogy meg lehessen érteni a leírt számolási kérdéseket, ezért olvasási nehézséggel is kapcsolódhat.
- Írásnehézség miatt gond lehet a számok és a jelek leírásával. Ha a számok újra felidézésének (emlékezés) problémája a szavak újra felidézésének a nehézségével jár együtt, akkor a specifikus számolási nehézséghez még szótagolási nehézség is társul.

A hiányosságok az alábbi területeket érinthetik:

- matematikai felfogó képesség
- műveleti funkciók
- a kiválasztás folyamata
- folyamatos emlékezés
- szóbeli matematikai kifejezőképesség
- absztrakt szimbolizáció
- hallási-látási kapcsolódások
- csoportosítási hiba
- konkrét matematikai műveletek
- a mennyiség megőrzése
- az arányok megállapítása
- a számok grafikus megjelenítése
- a műveleti jelek alkalmazása

A fejlesztés területei:

- a gondolkodás képességének fejlesztése,
- ok-okozati összefüggések megértése,
- ismeretek rendszerezésének fejlesztése,
- a probléma- megoldó gondolkodás fejlesztése,
- téri- és időbeli tájékozódás,
- válogatás, összehasonlítás, csoportosítás képességének fejlesztése,
- a szövegértés fejlesztése.

Kiemelt feladat a tanulókat megtanítani fejben számolni. Iskolánkban ezt a **szorobán** használata is segíti. Első osztálytól program keretében sajátítják el használatát gyermekeink.

A figyelem

Az a képesség, hogy ne vonja el figyelmünket a környezet, és egyszerre csak egy dologra figyeljünk, gyermekkorban a növekedéssel párhuzamosan alakul ki.

Kisgyermekkorban teljesen normális, ha a gyermek figyelme szétszór, de a szelektáló képesség az iskolába járással együtt rendszerint kialakul. Itt kell megemlíteni a tanulási folyamat másik igen fontos területét a szekvenciális szerveződést (az a képesség, hogy a dolgokat megfelelő sorrendben lássuk). A tanulási zavarok hátterében gyakran húzódik meg a figyelemzavar és a szekvenciális szerveződés képességének hiánya.

A fejlesztés területei:

- térbeli-, és időbeli tájékozódás
- memória fejlesztése
- szerialitás képességének fejlesztése

Koordináció és ügyetlenség

Az „ügyetlenségnek” négy fő típusa van s mindegyik más problémát jelent.

- a mozgás tervezés zavara (diszpraxia)
- a testhelyzet megállapításának a zavara (agnózia)
- a megfelelő irány megállapításának nehézsége (térlátási zavar)
- a csökkent tónus

A diszpraxia az ügyetlenség gyakori oka. Ezeknél a gyermekeknél gyakori az egyidejű beszédzavar(verbális diszpraxia). Iskolánk fogad ilyen integráltan oktatható gyerekeket.

A fejlesztés területei:

- a fejlesztő foglalkozások kiegészülnek külső szakemberekkel: logopédus, gyógytornász, mozgás-terapeuta
- kis és nagy mozgások fejlesztése
- önállóságra nevelés
- tárgy-, eszközhasználat
- kitartásra nevelés

A mozgás korlátozott gyerekeknél általában indokolt ahogy az első évfolyam teljesítésére egy tanévnél hosszabb időt (két tanévet) biztosítson.

Kiemelt feladat megteremteni az esélyegyenlőséget, hogy a mozgásában akadályozott gyermekek az iskolai tanulmányok adott pontján felkészültek legyenek az önálló életvitelre.

Ennek érdekében:

- ki kell alakítani a tanulóknál az egészséges énképet és önbizalmat
- növelni a kudarcűrő képességüket
- önállóságra nevelni őket.

AZ INTEGRÁLT KERETEK KÖZÖTT NEVELT SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ

TANULÓK FEJLESZTÉSÉNEK TANTERVE

Alapító okiratunk szerint intézményünk vállalja évfolyamonként 2-3 tanulásban akadályozott, enyhén értelmi fogyatékos tanulók gondozását és fejlesztését, amennyiben a tanuló szülei elfogadják az iskola jelenlegi tárgyi- és személyi feltételeit. Feltétlenül igényeljük a szülő együttműködő támogatását.

Az Irányelvekben kifejtett elvek alkalmazása az integrált fejlesztés esetében is érvényes. A fogyatékos tanulók felnőtté válását, közösségbe való beilleszkedését alkalmanként jobban elősegítheti a nem fogyatékos tanulókkal együtt történő integrált oktatásuk.

A Pedagógiai Szakszolgálat kompetenciája eldönteni, hogy a tanuló integráltan oktatható-e. Mind a Szakszolgálat döntése, mind az iskola tevékenysége a tanuló fejlődését szolgálja.

Általános fejlesztési követelmények

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára az 1-6. évfolyamig meghatározott követelmények csak az általános iskolai képzés végére tűzhető ki célul.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs órák a helyi tanterv részeként, tanóráként szerepelnek.

A sajátos nevelési igényű és a részképesség zavaros tanulókkal az 1- 8. évfolyamon összesen heti 12 órában a fejlesztő pedagógusok , és heti három délután 14 – 16 óráig logopédus foglalkoznak .

A tantárgyi órákon a tanuló osztálytársaival együtt vesz részt a képzésben és a helyi tanterv követelményeit köteles teljesíteni.

Az **alapozó, a fejlesztő** szakasz (1-4.osztály) célja, hogy szerves folytatást biztosítson az előző szakaszokra alapozva.

Feladatai:

- Az alapkészségek megerősödésének biztosítása a tanulói tevékenységek középpontba állításával, a gyakorlás, lehetőségeinek megteremtésével.
- A konkrét megtapasztaláson alapuló tudásgyarapítás erősítése a gondolkodási funkciók különböző sérülését, eltérő ütemű fejlődését figyelembe véve.
- A tantárgyi tartalmak, tevékenységek, feladatok, terápiás célú eljárások igazítása a fejlődés egyéni üteméhez, a módosult tanulási képességhez.
- A tanulók felkészítése az önálló életvitelre, a képességkultúra fejlettségéhez igazodó szakiskolai továbbtanulásra, társadalmi beilleszkedésre.

A **megszilárdító szakasz** (5–8. évfolyam)A megszilárdító szakaszban elsődleges cél az előző képzési szakaszban folyó nevelés-oktatás tartalmi, szemléleti összehangolása, szintetizálása.

Feladatai:

- A tanuló sikeres továbbtanulási, szakmaelsajátítási lehetőségeinek kialakítása.
- Az önálló tanulás, a tájékozódási képesség, a tájékozottság, a döntési képesség erősítése.
- A társadalmi beilleszkedéshez szükséges szociális és cselekvési kompetenciák kialakítása, az önálló életvitelre való alkalmasság megszilárdítása.

ÓRATERV

1-4. évfolyam

Tantárgyak:	Évfolyamok óraszámai			
	1.	2.	3.	4.
Magyar nyelv és irodalom	7	7	7	7
Matematika	4	4	4	4
Összesen:	11	11	11	11

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

1-4. évfolyam

Célok:

- Az anyanyelvi kommunikáció fejlesztése: igényes köznyelvi formák használata.
- A kommunikációs igény motiválása.
- A szövegértő képesség megalapozása.
- A tanuláshoz szükséges alapkészségek kialakítása.
- A beszédfejlődés hátrányainak, valamint a kognitív funkciók sérülésének kompenzációja.

Feladatok:

- A tantárgy fejlessze a beszédpercepciós képességet és a beszédértést.
- Gazdagítsa az aktív szókincset.
- Gyakoroltassa az érthető, hangos beszédet.
- Magatartási, társalgási, udvariassági formulákat közvetítsen.
- Közelítse a tanuló beszédét a köznapiektól elvárható normákhoz.
- Sajátíttassa el a néma- és a hangos olvasást.
- Tegye gyakorlattá a tanulókat a szóbeli szövegértésben.
- Fejlessze az íráskészséget, teremtsen meg az írásbeli nyelvhasználat lehetőségét.
- Neveljen az anyanyelv megbecsülésére.
- Formálja a tanulók személyiségét, enyhítse a személyiségfejlődés zavarainak következményeit.

Fejlesztendő készségek, képességek, attitűdök:

Kommunikáció:

- Köznyelvi ejtés tisztasága.
- Kommunikációs képesség.
- Szituáció és hangerő.
- Beszédkészség, beszédmegértés.
- Szövegösszefüggés megértése.
- Az információk felidézése.
- A tanult nyelvi fordulatok alkalmazása.
- Szóbeli és írásbeli szövegalkotás.
- Rövid írásmű, üzenet, levél írása.
- Hibajavítás tanári segítséggel.
- Együttműködési készség.

Nyelvi ismeretek:

- Tanult nyelvtani ismeretek felidézése példákön.
- Gondolkodási képesség fejlesztése.
- Helyesírási készség.
- Szabályok alkalmazása.

Olvasás, szövegértés:

- A hangos és némaolvasás technikai jellegű készségei.
- Szövegértő, - elemző képesség.
- Önálló ismeretszerzési, tanulási képesség.
- Gyermeklexikonok használata.
- Verbális emlékezet.

Írás, íráshasználat:

- Síkban, térben való tájékozódás, finommotorika.
- Összerendezett írásmozgás.
- Vizuális figyelem.
- Az íráskészség eszközszintű használata.
- Önellenőrzés, hibajavítás.

1.évfolyam:

Témakör:	Tartalom:
Kommunikáció, beszéd	Beszédlégzés, tiszta hangoztatás. Helyes ejtés. Passzív szókinccs aktivizálása, szókinccs gyarapítás. Szituációs játékok.
Nyelvi ismeretek, helyesírás	Hang és betű. Az abc. Beszédhangok felismerése szavakban. Magán- és mássalhangzók. Időtartamuk jelölése írásban. Szótagolás. Mondatkezdés és zárás. Nevek nagy kezdőbetűje.
Olvasás, szövegértés, olvasási képesség	Az olvasás jelrendszerének, technikájának elsajátítása. Értő olvasás a tanult betűkre szerkesztett szavakon, szövegeken. Ismerkedés gyermekkönyvekkel, versekkel, mesékkel, stb.
Írás, íráshasználat	Az írástanulás előkészítése. Betűelemek, vonalvezetési gyakorlatok, kapcsolások. Írás vonalközbe. Füzethasználata. Szavak, rövid mondatok írása.

Tevékenységek:

- Légző gyakorlatok, játékos hangutánzások, artikulációs gyakorlatok.
- A társas érintkezés szituációi (bemutatkozás, köszönés, kérdés, válasz, megszólítás).
- Mondatalkotás eseményekről.
- Betűfelismerés, hangoztatás.
- Betűk, hangok válogatása, csoportosítása, játékos gyakorlatok.
- Hangos, szótagoló olvasás.
- Néma olvasás feladatmegoldással.
- Betűelemek vázolása, írása, kapcsolása.
- Másolás.
- Tollbamondás.
- Tanult mondókák ritmizálása, közös és egyéni mondogatása.
- Bekapcsolódás a mesék dramatizálásába.

2.évfolyam:

Témakör	Tartalom
Kommunikáció, beszéd	Beszédtechnikai és artikulációs gyakorlatok, mondatok bővítése (ki, hol, mit, mikor?) szövegalkotás képsorról, eseményekről. Időrend.
Nyelvi ismeretek, helyesírás	Hang és betű, szótag és szó, szó és mondat, mondat és szöveg. A hangok időtartamának jelölése. Szótagolás. Nevek helyesírása, j-ly váltakozása.
Olvasás, szövegértés	Az olvasás technikájának gyakoroltatása. Értő olvasás versek, mesék felhasználásával. Olvasmányok feldolgozása néma olvasással irányítással. Mondókák, közmondások, szólások.
Írás, íráshasználat	Szövegek másolása írottól, nyomtatotttól. Tollbamondás.

Tevékenységek:

- A hallási-, látási figyelem és emlékezet fejlesztése.
- Tájékozódás gyakorlatok térben, síkon.
- Irányok, arányok megfigyeltetése.
- Helyes artikuláció.
- Játékos szituációk, kérdés, üzenetátadás.
- Elbeszélés az időrend betartásával.
- Szógyűjtés, mondatbővítés.
- Ismerkedés a gyermeklexikonnal.
- Szavak hangokra bontása.
- Betűkből szavak alkotása, hiányzó betűk pótlása.
- Párbeszéd olvasása.
- Irányított szövegfeldolgozás.
- Rajzos utasítások értelmezése.
- Másolás, tollbamondás.
- Mondókák, mesék dramatizálása.
- A füzet és a könyv helyes használatának gyakoroltatása.

Követelmény a 2. évfolyam végére:

- Mutasson fel a tanuló fejlődést a kommunikációs készségekben: tudjon bekapcsolódni beszélgetésekbe.
- Tudja elmondani saját személyi adatait.
- Beszéljen érthető, tagoltan, helyes ritmusban és tempóban.
- Legyen képes egyszerű üzenetek átadására.
- Legyen képes felkészülés után egyenletes tempóban olvasni.
- Legyen képes szövegértést bizonyító feladatok megoldására segítséggel.
- Írásképe legyen olvasható.
- Tudjon szavakat, mondatokat másolni írottól, nyomtatotttól.
- Tudjon előkészítés után 3-4 betűből álló szavakat tollbamondás után leírni.
- Legyen képes alkalmazni a mondatkezdő nagybetűt, a mondatvégi írásjeleket, a "j" hang kétféle jelölését.
- Legyen betűismerete.
- Legyen képes 3-4 vers, vagy mondóka elmondására.

3.évfolyam:

Témakör	Tartalom
Kommunikáció, beszéd	A beszédtechnika fejlesztése, hangerő, tempó. Hangkapcsolatok, hasonulások. Hosszú mássalhangzók. Szókincsgyarapítás. Beszédhelyzetnek megfelelő szövegalkotás.
Nyelvi ismeretek, helyesírás	Szavak jelentése. Mondatfajták felismerése a beszélőszándéka szerint. Mondatok helyesírása. A mondat szavakra tagolása. Tulajdonnevek írása. Magán- és mássalhangzók időtartamának jelölése. "j", "ly" váltakozása begyakorolt szavakban.
Olvasás, szövegértés	Szóképes, vagy folyamatos hangos olvasás. Hangsúly értékeltetése. Néma olvasás. A megértés bizonyítása. A tartalom elmondása. Vers és próza megkülönböztetése. Népköltészet. A mesék jellemzői.
Írás, íráshasználat	Rövid szövegek másolása. Írás tollbamondás után és emlékezetből. Önellenzés

Tevékenységek:

- Beszédtechnikai gyakorlatok logopédiai elemekkel.
- Tematikus társalgás, társalgási fordulatok.
- Szövegalkotás eseményképekről.
- Szógyűjtés.
- A hangok csoportosítása.
- Betűrendbe sorolás.
- Szavak szótagolása, elválasztása.
- Csoportosításuk szótagszám szerint, jelentés szerint.
- Mondatfajták felismerése.
- Helyesírási szabályok begyakorlása.
- Önellenzés.
- Hibajavítás.
- Felolvasás helyes hangsúlyozással, hangerővel.
- Párbeszéd olvasása.
- Válogató olvasás.
- Tartalommondás.
- Néma értő olvasás.
- Információkereső technikák.
- Gyermeklexikonok használata.
- Másolás írottól, nyomtatottól.
- Mondatalkotás látási, hallási előkészítéssel.
- Olvasmányhoz kapcsolódó feladatok írásbeli megoldása.
- A vers jellemzői. Versszak, ritmus, rím.
- Versek ritmizálása.
- Dramatizálás.
- Memoriter.

4.évfolyam:

Témakör	Tartalom
Kommunikáció, beszéd	Beszédtechnika: artikuláció, ritmus, hangerő, helyes ejtés. Szituációs gyakorlatok. Szöveg átalakítása. Fogalmazási alapismeretek. Anyaggyűjtés alapján szövegalkotás. Címadás.
Nyelvi ismeretek, helyesírás	Mondatfajták a beszélőszándéka szerint. Szófajok: ige, főnév, melléknév, számnév. A szó szerkezete: szótó, toldalék. A toldalékok helyesírása. A szavak elválasztása. A kiejtéstől eltérő hangkapcsolatok jelölése. Az időtartam jelölése. Tulajdonnevek, földrajzi nevek írása.
Olvasás, szövegértés	A hangos olvasás ütemének fejlesztése. Folyékony, hangsúlyozott olvasás. Szövegértés bizonyítása feladatmegoldással és tartalommondással. Népdalok, népmesék, közmondások, szólások és találós kérdések. Elemi ismeretek írókról, költőkről, művekről.
Írás, íráshasználat	Az írástechnika fejlesztése. Másolás, tollbamondás. Szövegrendezés, hibajavítás.

Tevékenységek:

- Beszédtechnikai gyakorlatok.
- Bekapcsolódás felnőttek beszélgetésébe.
- Szituációs játékok.
- Események megvitatása, a vélemény megfogalmazása.
- Hangok, betűk csoportosítása.
- Szavak elemeikre bontása.
- Szótagolás, elválasztás.
- Szavak csoportosítása jelentés és szerkezet alapján.
- Szószervezetek alkotása.
- Mondatok tagolása, szűkítése, bővítése.
- Mondatok csoportosítása beszélőszándéka szerint.
- Másolás, tollbamondás.
- Önellenzés.
- Szövegek bemutató jellegű felolvasása.
- Gyorsolvasás.
- Párbeszéd és válogató olvasás.
- Szövegek átalakítása.
- Címadás, lényegkiemelés.
- Néma olvasás tények, adatok kiemelésével.
- Tartalommondás.
- Információkereső technikák.
- Anyaggyűjtési gyakorlatok.
- Vers és próza felismerése.
- Vers és prózamonrás, dramatizálás.

Követelmény:

- Legyen képes nyelvi formák alkalmazására a mindennapi beszédben.
- Tudja gondolatait összefüggő mondatokban kifejezni.
- Tudjon 4-5 mondatos szöveget alkotni.
- Ismerje fel és alkalmazza a megismert nyelvtani fogalmakat.
- Legyen képes folyamatos olvasásra.
- Alkalmazza eszközszerűen az olvasást és az írást a feladatok megoldásában.

- Legyen képes összefüggően beszámolni az olvasottakról.
- Rendelkezzen elemei műfaji ismeretekkel (vers és próza).
- Írásképe legyen rendezett, olvasható.
- Legyen képes tollbamondással 4-5 mondatot leírni.
- Tudjon elmondani szöveghűen 3-4 verset.

MATEMATIKA

1-4. évfolyam:

Célok:

- A környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak felfedezése tapasztalati úton.
- Differenciált fejlesztéssel megalapozni a matematikai gondolkodást.
- Kialakítani az alapvető matematikai készségeket.

Feladatok:

- Fedeztesse fel a matematika szerepét a mindennapi életben.
- Járuljon hozzá a valóság megismeréséhez.
- Alakítsa ki a készségszintű műveletvégzést.
- Fejlessze az idő- és térszemléletet.
- Szoktasson a tevékenységek tervezésére, szervezésére, ellenőrzésére, értékelésére.
- Fejlessze a tevékenységhez kötött probléma felismerést, megoldást.

Fejlesztendő készségek, képességek, attitűdök:

- Közvetett tapasztalatszerzés, cselekvésközpontú tevékenység.
- A megfigyelőképesség, a tudatos, tartós figyelem, az emlékezet tartalmának bővítése.
- Az összefüggések felismerése.
- Gondolkodási műveletek: perceptív cselekvéses gondolkodás, csoportosítás, osztályozás, konkretizálás.

1.évfolyam:

Témakör	Tartalom
Gondolkodási műveletek	Környezetünkben lévő személyek, tárgyak tulajdonságai: szín, forma, nagyság. Azonosságok, különbözőségek. Csoportosítás.
Számtan, algebra	Számfogalom kialakításának előkészítése: határozatlan és határozott halmazok. Mennyiségfogalmak: sok, kevés, semmi, több-kevesebb, ugyanannyi. Relációs jelek. Számfogalom kialakítása ötös, tízes körben.
Számfogalom, számkör	Halmazok számossága. Számok viszonyítása, rendezése. Számok helye a számegyenesen, számszomszédok. Sorszámok, páras, páratlan számok. 1-2-5-10 Ft-os pénzérmék ismerete.
Műveletek	Szóbeli összeadás, kivonás tízes számkörben. Halmazok bővítése, szűkítése, egyesítése, különbsége. Tagok felcserélhetősége.
Szöveges feladatok	Eljátszással, kirakással, rajzzal, majd szóban megfogalmazva.
Geometria, mérések	Geometriai alakzatok létrehozása. Testek építése építőkockákból, rudakból. Síkidomok előállítás tépéssel, vágással, hajtogatással. Az alakzatok megfigyeltetése, szétválogatásuk. Gyakorlati mérések, számítások. Mennyiségek mérése, összehasonlítása. Hosszúság, tömeg, űrtartalom. Az alatt, fölött, mellett, előtt, mögött fogalmak helyes használata.
Összefüggések, függvények	Összefüggések személyek, tárgyak kapcsolatában. Relációk megfogalmazása. Hozzárendelések párosító játékokban. Növekvő, csökkenő számsorozatok folytatása.

Követelmény:

- Legyen képes tárgyak, személyek tulajdonságainak megfigyelésére, megnevezésére.
- Tudjon csoportosítani azonos tulajdonság alapján.
- Legyenek tapasztalatai térbeli helyzetekről, nagyságbeli viszonyokról.
- Tudja tízes számkörben a számjegyeket írni, olvasni.
- Legyen biztos számfogalma tízes számkörben.
- Legyen jártas összeadás, kivonás elvégzésében eszközhasználat nélkül.
- Értse meg az egyszerű szóbeli feladatokat.
- Ismerje fel és nevezze meg a környezetben előforduló alakzatokat, azok kapcsolatait.

2. évfolyam:

Témakör	Tartalom
Gondolkodási műveletek alapozása	Sorok, sorozatok folytatása. Sorrend, egymásutániség. Válogatás, csoportosítás. Tulajdonságok jelölése jelkártyával. Tulajdonságok megfogalmazása állítások formájában. Halmazok alkotása. Tulajdonságok változásának megfigyelése, megfogalmazása.
Számtan, algebra	Számkör bővítés 20-ig. A természetes szám fogalma. Tízes számrendszer szerkezete. Egyjegyű és kétjegyű szám fogalma. A halmazok számossága. Egyeztetésük számnévvel, számképpel, számjeggyel. Számok viszonyítása, rendezése. Számok helye a számsorban, számszomszédok. Páros, páratlan számok. Helyi értékes írásmód. Növekvő, csökkenő számsorok. Számsorok állandó különbsége: 1,2,5. A 20-as pénzérme.
Műveletek	Kétjegyű számok bontása tízesek és egyesek összegére. Halmazok összevetése: több, kevesebb. Szóbeli műveletek: összeadás, kivonás, pótlás tízes átlépés nélkül. Kerek tízeshez egyjegyűek adása. Műveleti jelek bevezetése.
Szöveges feladatok	Egyszerű szöveges feladat lejátszása, megjelenítése, lerajzolása, lejegyzése, közös megoldás.
Geometria, mérések	Testek építése minta alapján. Síkidomok alkotása pálcikákból lyukas táblán. Testek tulajdonságainak megfigyeltetése, csoportosítása. Síkidomok tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása. Négyszög, háromszög, kör. Tájékozódás síkon. Testek és síkidomok csoportosítása.
Gyakorlati mérések, mértékegységek	Mérési tapasztalatok: méter, liter, kilogramm, óra, napszak, nap.
Összefüggések, függvények, sorozatok	Geometriai kapcsolatok tárgyak között. Jelölések használata. Nyíl, relációs jelek Logikai készlet használata egy tulajdonság változtatásával. Sorozatok képzése adott szabály alapján.

Követelmény:

- Tudjon ciklikus sorokat folytatni.
- Tudjon megismert tulajdonságok alapján csoportosítani.
- Tudjon kész csoportokat egy tulajdonsággal elnevezni.
- Legyen biztos számfogalma húszas számkörben.
- Legyen jártas összeadás, kivonás végzésében tízes számkörben eszközhasználat nélkül.
- Tudja az egyszerű szöveges feladatot művelettel lejegyezni.
- Ismerjen fel összefüggéseket személyek, tárgyak és számok között.
- Tudja megnevezni a felismert összefüggéseket.
- Tudjon egyszerű sorozatokat alkotni megadott szabály alapján.
- Legyen képes a dolgokat egymáshoz rendezni.
- Különböztesse meg a kerek, szögletes, gömbölyű alakzatokat.
- Gyűjtsön tapasztalatokat a hosszúság, a tömeg, az űrtartalom méréséhez.

3.évfolyam:

Témakör	Tartalom
Gondolkodási műveletek	Csoportosítások megadott és választott szempont szerint. Változások megfogalmazása. Igaz, nem igaz állítások megfogalmazása. Transzformációs játék. Nyitott mondatokba számok helyettesítése.
Számтан, algebra	Számkör bővítése 50-ig., majd 100-ig. A tízes számrendszer elmélyítése. A 100 fogalma. Kerek tízesek, kétjegyű számok írása, olvasása. Elemek megszámlálása. Tízes csoportok alkotása. Mennyiségek egyeztetése. Számok viszonyítása, rendezése. Számok helye a számsorban, számszomszédok. Mindennapi gyakorlatban ismert római számok írása, olvasása 50-ig. Soralkotások, állandó különbség 1,2,5,10. Kétjegyű számok bontása. 50-100-as pénzérme.
Műveletek	Összeadás, kivonás húszas számkörben tízes átlépéssel. Kétjegyű számok összeadása, kivonása tízes átlépés nélkül. Szorzás, bennfoglalás. Műveleti jelek bevezetése. 10-es, 5-ös, 2-es szorzó és bennfoglaló táblák. Műveletek közötti kapcsolat - összeadás- kivonás, szorzás-bennfoglalás. Műveletek megjelenítése cselekvéssel, rajzzal.
Szöveges feladatok	Szöveges feladatok lejegyzése, megoldása, ellenőrzése.
Geometria, mérések	Testek építése, síkidomok előállítás, majd rajzolása szabadkézzel és vonalzóval. A kocka, téglatest, henger, gömb, téglalap, négyzet, háromszög, kör felismerése, megnevezése. Tükrözés síktükörrel. Tengelyes tükrözés. Pont és vonal. A vonalak tulajdonságai.
Gyakorlati mérések, mértékegységek	Hosszúság, űrtartalom mérése, becslése (m, dm, l, dl, kg). Időtartam érzékeltetése: évszak, hónap, hét, nap, napszak, óra. Egész órák leolvasása.
Összefüggések, függvények, sorozatok	Összefüggések kifejezése rajzzal, jelekkel. Szabályjáték logikai készlettel, majd számokkal. Állandó különbségű szorzatok megadott, majd felismert szabály alapján.

Követelmény:

- Tudjon igaz és nem igaz állításokat mondani kész halmazokról.
- Legyen képes a tulajdonságok változásait megfigyelni, megfogalmazni.
- Legyen jártas az állítások igazságának eldöntésében.
- Legyen tájékozott 100-as számkörben.
- Legyen jártas kétjegyű számok írásában, olvasásában.
- Tudjon összeadni, kivonni tízes számkörben készségszinten, húszas számkörben analógia segítségével.
- Oldjon meg önállóan egyszerű szöveges feladatot.
- Legyen képes konkrét és matematikai relációk felfedezésére.
- Legyen képes egyszerű sorozatok folytatására.
- Ismerjen fel és fogalmazzon meg kapcsolatokat.
- Fogalmazzon meg szabályt.
- Ismerje fel a kockát, téglatestet, gömböt, hengert, négyzetet, kört, háromszöget, tudja ezeket előállítani.
- Ismerje meg a szabvány mértékegységeket: m, dm, cm, l, dl, kg, dkg, ft, nap, óra, perc.

Szöveges értékelő lapok (1. évfolyam)

Név, osztály:.....

Tanár:.....

FÉLÉVI ÉRTÉKELŐ LAP

(1. évfolyam)

Értékelés	Magyar irodalom olvasás	Magyar nyelvtan	Matematika	Környezetismeret	Ének-zene	Technika, rajz	Testnevelés
Kiválóan teljesített	A tanult betűket felismeri, két betűt hibátlanul összeolvas.	Betűelemeket és a tanult betűket biztonsággal alakítja és köti. Külalakja rendezett.	5-ös számkörben ismeri a számok sorrendjét, számfogalma biztos. Mennyiségeket hibátlanul összehasonlít. Műveleteket önállóan, hibátlanul végez.	A tanult fogalomkörben hibátlanul tud összehasonlítani, csoportosítani. Saját testén, térben és időben elemi szinten tájékozódik.	Biztos dallam és ritmus ismerete van.	Képes szép kivitelben egyszerű formákat kialakítani, ábrázolni. Munkája tiszta, rendes és pontos.	Példáson alkalmazkodik a feladatokhoz. Mozgása jó. Bemutatás után pontosan végzi a feladatokat. Figyelme tartós, fejlődése jó.
Jól teljesített	A tanult betűket felismeri, két betűt összeolvas.	Betűelemeket és a tanult betűket helyesen alakítja. Két betűt összekapcsol.	5-ös számkörben ismeri a számok sorrendjét, számfogalma kialakult. Mennyiségeket összehasonlít. Műveleteket önállóan végez.	A tanult fogalomkörben tud összehasonlítani, csoportosítani. Saját testén, térben és időben elemi szinten tájékozódik.	A dallam és ritmus ismerete jó.	Képes egyszerű formákat kialakítani, ábrázolni. Munkája tiszta, rendes és pontos.	Jól alkalmazkodik a feladatokhoz. Mozgása jó. Bemutatás után elvégzi a feladatokat. Figyelme tartós, fejlődése jó.
Megfelelően teljesített	A tanult betűket felismeri, két betűt összeolvas, de betűtévésztes előfordul.	Betűelemeket és a tanult betűket felismerhetően alakítja, az összekapcsolás nehézkes.	5-ös számkörben ismeri a számok sorrendjét, számfogalma kialakult. Mennyiségeket összehasonlít, ritkán téveszt. Műveletek végzésénél időnként segítséget igényel.	A tanult fogalomkörben kevés tanári segítséggel tud összehasonlítani, csoportosítani. Saját testén, térben és időben való tájékozódása néha bizonytalan.	Bizonyos dallam és ritmikai elemek hibásak.	Egyszerű formák kialakításában, ábrázolásában kevés nevelői segítséget igényel. Munkája tiszta, rendes.	Mozgása nem rendezett. Feladatvégzése bizonytalan. Figyelme szóró. Fejlődése megfelelő.
Felzárkóztatásra szorul	Betűfelismerése bizonytalan, nehézkesen olvas össze két betűt	Betűelemeket és a tanult betűket felismerhetően, de gyakran nem szabályosan alakítja. Betűket nem kapcsol össze.	Számfogalma 5-ös körben kialakult. Téveszti a számok helyét a számsorban. Mennyiségi összehasonlításnál gyakran téveszt. Műveletek elvégzésénél tanári irányítást igényel.	Csak tanári segítséggel képes összehasonlítani, csoportosítani. Saját testén, térben és időben nehezen, sok tévesztéssel tájékozódik.	A dallam és ritmus ismerete hibás.	Az eszközök használata nehézkes. Sok nevelői segítséget igényel.	Fejlődése alig észrevehető. Figyelme szóró. Nem érti meg, illetve nem tartja be az utasításokat.

Név, osztály:.....

TANÉV VÉGI ÉRTÉKELŐ LAP

Tanár:.....

(1.évfolyam)

Értékelés	Magyar irodalom olvasás	Magyar nyelvtan	Matematika	Környezetismeret	Ének-zene	Technika, rajz	Testnevelés
Kiválóan teljesített	A tanult betűket felismeri és összekapcsolja. Szavakat mondatokat olvas. A szövegértést különböző módon bizonyítja.	A tanult betűket biztonsággal alakítja és köti. Tollbamondás után is hibátlanul ír. Külalakja rendezett.	10-es számkörben ismeri a számok sorrendjét, számfogalma biztos. Mennyiségeket hibátlanul összehasonlít. Műveleteket önállóan, hibátlanul végez.	A tanult fogalomkörben hibátlanul tud összehasonlítani, csoportosítani. Saját testén, térben és időben elemi szinten tájékozódik.	Biztos dallam és ritmus ismerete van.	Képes szép kivitelben egyszerű formákat kialakítani, ábrázolni. Munkája tiszta, rendes és pontos.	Példáson alkalmazkodik a feladatokhoz. Mozgása jó. Bemutatás után pontosan végzi a feladatokat. Figyelme tartós, fejlődése jó.
Jól teljesített	A tanult betűket felismeri és kapcsolja, de betűtévésztes előfordul. A szövegértést kevés segítséggel bizonyítja	A tanult betűket helyesen alakítja és köti. Tollbamondás után is jól ír, ritkán előfordul tévésztes. Külalakja rendezett.	10-es számkörben ismeri a számok sorrendjét, számfogalma kialakult. Mennyiségeket összehasonlít. Műveleteket önállóan végez.	A tanult fogalomkörben tud összehasonlítani, csoportosítani. Saját testén, térben és időben elemi szinten tájékozódik.	A dallam és ritmus ismerete jó.	Képes egyszerű formákat kialakítani, ábrázolni. Munkája tiszta, rendes és pontos.	Jól alkalmazkodik a feladatokhoz. Mozgása jó. Bemutatás után elvégzi a feladatokat. Figyelme tartós, fejlődése jó.
Megfelelően teljesített	Betűfelismerése biztonságos, de nehézkesen kapcsol. Az olvasottakat segítséggel értelmezi. A szövegértést segítséggel bizonyítja.	A tanult betűket felismerhetően alakítja, de formája nem mindig szabályos. Tollbamondás után többször előfordul tévésztes.	10-es számkörben ismeri a számok sorrendjét, számfogalma kialakult. Mennyiségeket összehasonlít, ritkán téveszt. Műveletek végzésénél időnként segítséget igényel.	A tanult fogalomkörben kevés tanári segítséggel tud összehasonlítani, csoportosítani. Saját testén, térben és időben való tájékozódása néha bizonytalan.	Bizonyos dallam és ritmikai elemek hibásak.	Egyszerű formák kialakításában, ábrázolásában kevés nevelői segítséget igényel. Munkája tiszta, rendes.	Mozgása nem rendezett. Feladatvégzése bizonytalan. Figyelme szórt. Fejlődése megfelelő.
Felzárkóztatásra szorul	Betűfelismerése bizonytalan, hibásan kapcsol. Az olvasottakat nehezen, vagy nem érti. A szövegértést nem tudja bizonyítani csak segítséggel.	A tanult betűket felismerhetően, de gyakran nem szabályosan alakítja. Tollbamondás után nehezen, sok hibával ír.	Számfogalma 10-es körben kialakult. Téveszt a számok helyét a számsorban. Mennyiségi összehasonlításnál gyakran téveszt. Műveletek elvégzésénél tanári segítséget igényel.	Csak tanári segítséggel képes összehasonlítani, csoportosítani. Saját testén, térben és időben nehezen, sok tévesztéssel tájékozódik.	A dallam és ritmus ismerete hibás.	Az eszközök használata nehézkes. Sok nevelői segítséget igényel.	Fejlődése alig észrevehető. Figyelme szórt. Nem érti meg, illetve nem tartja be az utasításokat.

Név, osztály:.....

Tanár:.....

FÉLÉVI ÉRTÉKELŐ LAP (2. évfolyam)

Értékelés	Magyar irodalom olvasás	Magyar nyelvtan	Matematika	Környezetismeret	Ének-zene	Technika, rajz	Testnevelés
Kiválóan teljesített	A tanult kis és nagy betűket felismeri és összekapcsolja. Szavakat, mondatokat olvas. A szövegértést különböző módon bizonyítja	A tanult kis és nagy betűket biztonsággal alakítja és köti. Tollbamondás után is hibátlanul ír. Külalakja rendezett.	20-as számkörben ismeri a számok sorrendjét, számfogalma biztos. Mennyiségeket hibátlanul összehasonlít. Műveleteket önállóan, hibátlanul végez.	A tanult fogalomkörben hibátlanul tud összehasonlítani, csoportosítani. Ismeri a tanult állatok és növények jellemzőit. Jól tudja az egészséges életmód elemi szintű szabályait.	Biztos dallam és ritmus ismerete van.	Képes szép kivitelben egyszerű formákat kialakítani, ábrázolni. Munkája tiszta, rendez és pontos.	Példáson alkalmazkodik a feladatokhoz. Mozgása jó. Bemutatás után pontosan végzi a feladatokat. Figyelme tartós, fejlődése jó.
Jól teljesített	A tanult kis és nagy betűket felismeri és összekapcsolja. Betűtévésztes előfordul. Szavakat, mondatokat olvas. A szövegértést különböző módon bizonyítja	A tanult kis és nagy betűket helyesen alakítja és köti. Tollbamondás után is jól ír, ritkán előfordul tévesztés. Külalakja rendezett.	20-as számkörben ismeri a számok sorrendjét, számfogalma kialakult. Mennyiségeket összehasonlít. Műveleteket önállóan végez.	A tanult fogalomkörben tud összehasonlítani, csoportosítani. Ismeri a tanult állatok és növények jellemzőit. Jól tudja az egészséges életmód elemi szintű szabályait.	A dallam és ritmus ismerete jó.	Képes egyszerű formákat kialakítani, ábrázolni. Munkája tiszta, rendez és pontos.	Jól alkalmazkodik a feladatokhoz. Mozgása jó. Bemutatás után elvégzi a feladatokat. Figyelme tartós, fejlődése jó.
Megfelelően teljesített	Betűfelismerése biztonságos. Szavakat, mondatokat kevés hibával olvas. Az olvasottakat segítséggel értelmezi.	A tanult kis és nagy betűket felismerhetően alakítja és köti, de formája nem mindig szabályos. Tollbamondás után többször előfordul tévesztés. Külalakja elfogadható.	20-as számkörben ismeri a számok sorrendjét, számfogalma kialakult. Mennyiségeket összehasonlít, ritkán téveszt. Műveletek végzésénél időnként segítséget igényel.	A tanult fogalomkörben kevés tanári segítséggel tud összehasonlítani, csoportosítani. Ismeri a tanult állatokat és növényeket, valamint az egészséges életmód néhány elemi szintű szabályát	Bizonyos dallam és ritmikai elemek hibásak.	Egyszerű formák kialakításában, ábrázolásában kevés nevelői segítséget igényel. Munkája tiszta, rendez.	Mozgása nem rendezett. Feladatvégzése bizonytalan. Figyelme szóró. Fejlődése megfelelő.
Felzárkóztatásra szorul	Betűfelismerése bizonytalan, nehézkesen olvas. Az olvasottakat nehezen, vagy nem érti. A szövegértést csak segítséggel bizonyítja.	A tanult kis és nagy betűket felismerhetően, de gyakran nem szabályosan alakítja. Tollbamondás után nehezen, sok hibával ír.	Számfogalma 20-as körben kialakult. Téveszti a számok helyét a számsorban. Mennyiségi összehasonlításnál gyakran téveszt. Műveletek elvégzésénél tanári irányítást igényel.	Csak tanári segítséggel képes összehasonlítani, csoportosítani. Ismeretei a tanult témakörökben igen hiányosak.	A dallam és ritmus ismerete hibás.	Az eszközök használata nehézkes. Sok nevelői segítséget igényel.	Fejlődése alig észrevehető. Figyelme szóró. Nem érti meg, illetve nem tartja be az utasításokat.

4. évfolyam:

Témakör	Tartalom
Gondolkodási műveletek	Elemek rendezése adott, vagy felismert szempontok alapján. Részhalmaz és kiegészítő halmaz előállítása (személyek, tárgyak, logikai készlet). Tulajdonságok és tagadások megfogalmazása, jelölése jelkártyával.
Számтан, algebra	Számfogalom elmélyítése 100-as számkörben. Mennyiségfogalom megerősítése gyakorlati példákkal. Alaki érték, helyi érték, valódi érték közötti összefüggés. Relációs rendezések, soralkotások.
Műveletek	Teljes kétjegyű számok bontása. Szóbeli összeadás, kivonás tízes átlépéssel. Írásbeli összeadás: teljes kétjegyűek tízes átlépés nélkül, egyeseknél tízes átlépéssel. Írásbeli kivonás tízes átlépés nélkül. 3-as, 4-es, 6-os szorzó-, bennfoglaló tábla. 200, 500, 1000 forintos pénznemek. Kifizetések.
Szöveges feladatok	Egyszerű szöveges feladatok várható eredményének becslése, összehasonlítása a valósággal. Ismert és ismeretlen adatok megállapítása. Kérdések megválaszolása. Megjelenítés rajzban lejegyzés művelettel.
Geometria, mérések	Testek építése, felismerése, megnevezése. Síkidomok előállítása. Síkidomok megnevezése. A négyzet és a téglalap tulajdonságai, rajzolásuk négyzethálós papíron. Tükrös alakzatok felismerése, előállításuk egy tükrötengellyel, kirakással, tépéssel, nyírással. Eltolás térben és síkban. A terület fogalma. A terület fogalmának előkészítése lefedéssel.
Gyakorlati mérések, mértékegységek	Egyenesek, félegyenesek, szakaszok, síkidomok rajzolása szabadkézzel és vonalzóval. Hosszúság (cm), tömeg (dkg) becslése, majd mérése. Időpont leolvasása percekben.
Összefüggések, függvények, sorozatok	Bővülő elemek összefüggései. Szabályjáték alkalmazása számolási műveletekkel. Táblázatok kiegészítése. Hiányos sorozatok kiegészítése.

Követelmény:

- Tudjon alaphalmazokon adott tulajdonságú részhalmazt előállítani.
- Tudjon megfogalmazni egyszerű állításokat és azok tagadását.
- Legyen biztos számfogalma 100-as számkörben.
- 100-as számkörben 10-es átlépés nélkül készségszinten tudjon összeadni, kivonni.
- Legyen jártas a tízes átlépéses összeadásban, kivonásban.
- Értse a szorzás, bennfoglalás és a részekre osztás tartalmát.
- Tudjon önállóan megoldani egyszerű szöveges feladatokat.
- Legyen jártas egyszerű relációk értelmezésében, kifejezésében, megfogalmazásában.
- Legyen jártas a számok nagyságának összehasonlításában.
- Ismerjen fel szabályokat és tudja azokat megfogalmazni.
- Tudjon állandó különbségű számsorozatot folytatni mindkét irányban.
- Ismerje a téglalap és a négyzet tulajdonságait.
- Tudja kiszámítani a négyzet és a téglalap területét.
- Ismerje a tanult szabvány mértékegységeket.

A tanulók értékelésének elvei

Az értékelés

- folyamatos, differenciált, személyre szóló, figyelembe veszi a tanuló sérülésspecifikumait, egyéni képességeit, önmagához mért fejlődését;
- szempontjai között szerepet kap a tanuló tantárgyhoz való viszonya, érdeklődése, feladattudata, szorgalma, együttműködése, önállósága a feladatmegoldásban;

- képet ad a nyelvi készségek, képességek, tantárgyi ismeretek elsajátításának szintjéről (a beszédmegértésről, a kommunikáció jellemzőiről, az olvasás, szövegértés szintjéről, az írás, helyesírás, a nyelvi, irodalmi ismeretek elsajátításáról);
- előremutató, célja a fejlesztés, az egyéni segítségnyújtás;
- kijelöli a fejlődéshez, továbbhaladáshoz szükséges feladatokat;
- hozzájárul a tanuló önismeretének fejlődéséhez, az önelfogadáshoz.
- A szülő folyamatos szóbeli és szöveges írásbeli tájékoztatásában hangsúlyt kap a tanuló egyéni haladása.

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

5.évfolyam

Célok témakörönként

Kommunikáció, köznyelvi kiejtés, beszéd:

A beszédfonetika eszközeinek helyes alkalmazása a beszéd és olvasás során. Eljuttatni a tanulókat a mindennapi kommunikációs helyzetben történő eligazodás fokára. Képessé tenni a megfelelő nyelvi és viselkedésforma megválasztására a kommunikációs helyzetben, és a tanult illemszabályok alkalmazására.

Nyelvtani ismeretek, helyesírás:

Az anyanyelv felépítési rendszerének megismertetése, elsajátítása. Eljuttatni a tanulókat nyelvhelyességi és helyesírási szabályok alkalmazására. Fokozódó önállóság megteremtése a helyesírási hibák felismerésében és javításában.

Fogalmazási ismeretek, szövegértés, szövegalkotás:

Képessé tenni szóbeli és írásbeli szövegalkotásra – irányítás mellett, a tanult műfajokban, valamint a szövegelemzésre adott szempontok alapján.

Olvasás, ismerkedés az irodalommal:

Az olvasás iránti igény felkeltése az irodalmi élmény során. Népköltészeti és elbeszélő műfajok megismertetése, a műfaji jellemzők felismerése az olvasott műben (műrészletben). Képessé tenni a tanulókat az olvasott mű (részletben). Képessé tenni a tanulókat az olvasott mű (műrészlet) élethelyzeteinek elemzésére, megjelenítésére különböző formákban (rajz, dráma, véleményalkotás).

Feladatok:

Magyar nyelv és irodalom tantárgyban az Irányelveknél leírtak alkalmazásával történik.

Fejlesztendő képességek, készségek, attitűdök

Kommunikáció:

- Beszédfonetikai és beszédtechnikai készség.
- Az iskolai, hétköznapi – egyéni és közösség – kommunikációs helyzetekhez való alkalmazkodó képessége.
- Társas kapcsolat kialakításának és fenntartásának képessége.

- Kulturált viselkedés képessége.
- A témátartás képessége a beszéd során.

Nyelvtani ismeretek:

- Analizáló-, szintetizálóképesség.
- A tudatos nyelvhasználat képessége.
- A helyesírási hibák felismerésének képessége. Önellenőrzés, javítás képessége.
- A tanult nyelvtani-helyesírási ismeretek alkalmazásának képessége.

Fogalmazási ismeretek szövegértés, szövegalkotás:

- Analizálóképesség, a szövegértés és –alkotás során.
- Szövegszerkesztési képesség, kreativitás az írásbeli szövegalkotási műfajokban.
- Az önkifejezés, az érzelmek kifejezésének képessége.
- Véleményalkotó képesség.

Olvasás, ismerkedés az irodalommal:

- Az életkorhoz alkalmazkodó szövegolvasás képessége.
- Differenciáló-, összehasonlító-, lényegkiemelő és szövegelemző képesség az olvasói vagy átélt élmény feldolgozásában.
- Empátia készség, azonosulás az olvasott mű (műrészlet) szereplőivel, élethelyzeteivel.
- Kreativitás az olvasottakkal kapcsolatban, az önkifejezés fejlesztésével (rajzos formában, drámajátékokban való megjelenítés).
- Tanulási szokások elsajátítása minden témakörben.

Témakör	Tartalom
Kommunikációs Köznyelvi kiejtés Beszéd	Helyes légzéstechnika, artikuláció, ritmus, időtartam, tempó, hanglejtés. Mondatfonetikai eszközök alkalmazása a beszéd és a hangos olvasás során. Mindennapi beszédhelyzetekben a kapcsolatfelvétel, - tartás, s szándék- a véleménynyilvánítás. Az elemi udvariassági formák ismerete és alkalmazása. Kommunikációs helyzetgyakorlatok a testtartás, a távolságtartás, a tekintet, a mimika, a hangerő megválasztására.
Nyelvtani ismeretek Helyesírás	A beszédhangok. Hang és betű. Magánhangzók, mássalhangzók képzése, időtartama. Az ábécé, a betűrend. A szavak szerkezete: szótó, toldalék, egyszerű és összetett szó. A szó hangalakjai és jelentésárnyalatai. Szótag. A magyar helyesírás alapelvei: a kiejtés, a szóelemzés és a hagyomány elve példákön keresztül. A mondat fajtái a beszélő szándékai szerint: közlés szándék, hanglejtés, mondatvégi írásjel, mondat-átalakítás a szándéknak megfelelően. A beszédhangok időtartamának jelölései, az elválasztás gyakorlatai, a helyesírás: alapelvek gyakorlatai, a kiejtéstől eltérő hangkapcsolatok jelölésére és a j és ly-os szavak írására. A családnevek írása a hagyomány elve szerint. A begyakorolt szókészlet helyesírása. A mondat végi írásjelek szabályának alkalmazása.
Fogalmazási ismeretek, szövegértés, szövegalkotás	Szövegolvasás, szövegszerkesztés különféle műfajokban: elbeszélés, leírás, levél, jellemzés. Szövegelemzés a megadott szempontok szerint: cím, helyszín, szereplők, cselekmény időrendi és tartalmi sorrendje, cím és tartalom kapcsolata. A tartalom elmondása, lényegkiemelés, a szöveg hiányzó részeinek megszerkesztése, tömörítése. A leírás elemei: tárgyak, jelenségek, személyek tulajdonságainak leírása. A levél és üdvözlőlap tartalmi és formai

	elemei, alkalomhoz illő megszerkesztése. Szöveg tartalmi tömörítése üzenete. Nyelvi megformálás, választékos szóhasználat olvasott, átélt eseményekről.
Olvasás, ismerkedés az irodalommal	A népköltészet keletkezése, terjedése, jellemzői. A népmese jellemzői, fajtái: szegényember-mesék, állatmesék, tündérmesék, csalimesék. A műmesék jellemzői, meseírók (Benedek Elek, Arany László, Andersen, Grimm, La Fontaine).A népdalok témái, formai elemei. Válogatás a népmondás, mítoszok és legendák köréből a magyar és a világirodalomból. A Biblia. Bibliai történetek, kapcsolatuk a szólásokkal. Gyermekről szóló elbeszélések (Móra, Gárdonyi). Állatokról szóló történetek (Fekete István, Janikovszky Éva). Ifjúsági regény: Móra: Kincskereső kisködmön (részlet). Könyvtári ismeretek, könyvtárlátogatás, búvárkodás (folyóirat, újság).

Tevékenységek:

- Gyakorlatok a mindennapi érintkezés helyzeteinek és szóhasználatának megfigyelésére, megjelenítésére, a kulturált viselkedési formák, illemszabályok elsajátítására.
- Beszédtechnikai és fonetikai gyakorlatok.
- Nyelvtani, helyesírási ismeretek alkalmazása, önellenőrzés, hibajavítás fokozódó önállósággal. Helyesírási gyakorlatok: szókészlet, a helyesírási segédkönyvek alapján (másolás, diktálás után írás, példák gyűjtése adott szempontok szerint).
- Szövegelemző gyakorlatok a művekben megjelenített élethelyzetekkel, érzelmekkel kapcsolatban.
- Szövegalkotási gyakorlatok, élmények, olvasmányok, elképzelés alapján különböző műfajokban: szóban és írásban.
- A szöveg tagolásának, a lényegkiemelésnek, időrendiségnek, tömörítésnek a gyakorlása.
- Olvasmányélményre, szótári vizsgálódásokra épülő játékos szóalkotási, gyűjtési gyakorlatok.
- Beszámoló átélt vagy olvasói élményről szóban, írásban, rajzban.
- Irodalmi mű (műrészlet) hangsúlyos, értő bemutatása felolvasással, memoriterral.
- Dramatizált, szituációs játékok, információgyűjtés, könyvtárhasználat.
- Irodalmi művek (mesék) film-, tévé- vagy színházi feldolgozásának megtekintése, megbeszélése.

Fogalmak:

Kommunikáció, nyelvi és nem nyelvi jelek, szándék, kiejtés, szóelemzés, hagyomány elve, hanglejtés, üdvözlőlap, szövegtagolás, népköltészet, népmonda, Biblia, mítosz, legenda, mesei túlzás, folyóirat, regény, elbeszélés.

Követelmények:

- Beszéljen tisztán, érthetően a beszédfonetikai eszközöket alkalmazva.
- Legyen képes eligazodni a mindennapi kommunikációs helyzetekben.
- Ismerje és alkalmazza az emberi kapcsolatfelvétel, - tartás, szándék- és véleménynyilvánítás illemszabályait.
- Alkalmazza a tanult helyesírási, nyelvtani, nyelvhelyességi szabályokat.
- Ismerje fel és nevezze meg a már megismert nyelvi elemeket (hang, szótag, szótó, toldalék, szó, mondat, szöveg).
- Használja a hibajavító jeleket az önellenőrzési munkában fokozódó önállósággal.
- Tudja helyesen leírni az előző évfolyamokban begyakorolt szókészletet.
- Ismerje fel a tanult irodalmi és fogalmazási műfajokat.

- Legyen képes szóban és írásban az – olvasott vagy átélt – élmények közlésére, adott szempontsor szerint.
- Tudjon írásbeli munkát készíteni – előkészítés után, segítséggel a tanult műfajokban.
- Olvasson az osztályfoknak megfelelő jó tempóban, értelmese.
- Legyen képes – irányítással – a megismert irodalmi szövegekben a lényeg kiemelésére és a szöveg tömörítésére, elemzésére.
- Tudjon véleményt nyilvánítani az irodalmi szövegek szereplőiről, élethelyzetekről.
- Aktívan vegyen részt dramatizálásában, gyűjtőmunkában.

6.évfolyam

Célok témakörönként

Kommunikáció, köznyelvi kiejtés, beszéd:

Az iskolai és köznap kommunikatációs helyzetekhez való alkalmazkodás fejlesztése.

A beszédfonetika és beszédkultúra továbbfejlesztése.

A szókincs folyamatos bővítése, a tantárgyi szaknyelv használata, a lényegkiemelés fejlesztése.

Képessé tenni a tanulókat az elsajátított illemszabályok alkalmazására, a kulturált viselkedésre és az önálló véleménynyilvánításra egyszerű helyzetekben.

Nyelvtani ismeretek, nyelvhelyességi ismereteke, helyesírás:

A tanult szófajok felismerése, jelentés elemzése, differenciálása.

A tudatos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat kialakítása a szófajok körében.

A fogalomkör helyesírási tudnivalóinak erősítése.

A helyesírási segédkönyvek használatára nevelése.

Fogalmazási ismeretek, szövegértés, szövegalkotás:

Képessé tenni a tanulókat a változatos, helyzethez és műfajhoz alkalmazkodó kifejezőmódok használatára szóbeli és írásbeli munkáikban.

Az elsajátított szövegelemző technikák alkalmazása az olvasott irodalmi művekben, különféle irodalmi műfajokban.

Ösztönözni a tanulókat a szövegalkotáshoz szükséges anyaggyűjtésre, anyagrendezésre, a különféle műfajú szövegek fokozatos önállósággal történő megalkotásakor.

Olvasás, ismerkedés az irodalommal:

Képessé tenni a tanulókat a szöveghű és hangsúlyos műbemutatásra, a tartalmi összefüggések, élethelyzetek megértésére, a szereplők viselkedésébe való beleélésre.

A műfajkör bővítése, a műfaji jellemzők és tanult irodalmi kifejezésformák felismerése, értelmezése a műelemzés során.

Irodalmi élmény nyújtásával az önálló olvasási kedv felkeltése.

Feladatok:

Az irányelvben foglaltak szerint, értelemszerűen.

Fejlesztendő képességek, készségek, attitűdök:

Kommunikáció:

Alkalmazkodóképesség (beszédpartnerhez, témához) fejlesztése.

A kifejezőképesség fejlesztése – szóban, írásban -, a tanult szakkifejezések használatának képessége más tárgyakban is.

Kulturált vita és véleményalkotó képesség fejlesztése helyzetgyakorlatokban.

Együttműködési képesség – feladatvégzésben, kommunikációs helyzetekben.

Nyelvtani ismeretek:

A tanult nyelvtani fogalmak használatának képessége.

Nyelvhelyességi és helyesírási készség fejlesztése a szófajok témakörében.

Differenciáló képesség a nyelvtani elemzések során.

Önellenőrzési, hibajavítási képesség fejlesztése.

Fogalmazási ismeretek, szövegértés, szövegalkotás:

A tanult szövegelemző eljárások alkalmazásának képessége.

Szövegetalkotó képesség a tanult fogalmazási műfajokban.

A vizuális információk megismerése, felhasználása a szövegértő képesség fejlesztése során.

A köznap életéhez szükséges gyakorlati tevékenységek (boríték címezése, utalványok, csekkek kitöltése, feladása) elsajátítása jártasságszinten.

Olvasás, ismerkedés az irodalommal:

Szövegű és kifejező olvasási képesség.

Összefüggések felismerésének és elemzésének képessége a tanult irodalmi műfajkörben.

Véleményalkotó képesség az olvasottakkal kapcsolatban.

Memorizálás képességének fejlesztésével 4-6 soros vers (részlet) megtanulása.

Témakör	Tartalom
Kommunikáció, köznyelvi kiejtés, beszéd	Szógyakorlatok a beszédkultúra továbbfejlesztésére. Légzéstechnikai ismeretek alkalmazása szöveg és vers olvasásakor és beszédben (levegővétel, artikuláció, ritmus, hangsúly, hangerő, tempó, hanglejtés, szünettartás.) szókincs bővítés. Mondatalkotás. Tantárgyi szaknyelv használata. Helyzetgyakorlatok a szándéknyilvánítás, véleményalkotás, kapcsolatfelvétel és –tartás gyakorlására, a konfliktushelyzetek elemzésére, megoldási technikák kialakítására, illetudó viselkedés kialakítására: köznap helyzetekben (vásárlás, közlekedés, vendégség, terítés, alkalomhoz illő öltözködés megválasztása). Lényegkiemelés olvasott, irodalmi művekből vett példákon. Elbeszélés, élménybeszámoló olvasott vagy átélt eseményről.
Nyelvtani ismeretek Nyelvhelyességi ismeretek	A mondat szavakra bontása, a szavak önálló jelentése. Szavak csoportosítása jelentéstartalmuk alapján. Ige; jelentése, ideje, módjai, ragozásai, igealakok egyeztetése, személyragok használata. Igeköötös igék alakzatai, jelentésmódosító szerepük. Az igék jelentésárnyalatai a beszédben, írásban, szólásokban, közmondásokban. A főnév: jelentése, fajtái, többes száma, rokon és ellentétes jelentésű főnevek a beszédben, írásban. A névelő. Melléknév: jelentése, fokozása, ellentétes és rokon értelmű melléknevek. A számnév: jelentése, fajtái, keletkezés. Hasonulás, összeolvadás esetei az igékben, -ul, ül, -ít, végű igék, ly-os igék. A tulajdonnevek írása. Szóvégi magánhangzók írása a főnevekben, fokozott melléknevek írása, tulajdonnévből képzett melléknevek írása, hosszú magán-

Helyesírás	és mássalhangzók a melléknévben. Számnevek betűvel és számjeggyel, a keltezés formái, postai űrlapok, csekkek kitöltése, boríték címezése.
Fogalmazási ismeretek, szövegértés, Szövegalkotás	Szövegolvasás, szövegelemzés különböző irodalmi műfajokban. (A mű témája, tagolódása, ok-okozati összefüggései, a szereplők jellege, tulajdonságai, a párbeszédes forma.) Az elbeszélő fogalmazás ismereteinek bővítése: előzmény-esemény-következmény szerinti tagolás, elbeszélő fogalmazás témajelöléssel, fogalmazás hiányzó részeinek pótlása. Leírás, a leíró jellegű szöveg jegyei irodalmi és ismeretterjesztő szövegben, a leírás módjainak vizsgálata, leírás elbeszélésben. Szövegalkotási gyakorlatok: jellemzés, a megfigyelt tárgy, személy, táj tulajdonságainak összegyűjtése, véleményalkotás szóban, írásban. Beszámoló összefoglaló olvasott műről vagy átélt élményről. Leírás: címzethez alkalmazkodó megszólítás, tartalmi, nyelvi megfogalmazás, búcsúzás, címzés. Tartalom szűkítése vázlattá, vázlat felhasználása különböző műfajú szövegek alkotásához. Fogalmazások javítása fokozatos önállósággal, a hibajelek ismeretével. A népköltészeti műfajkör bővítése: a népdal témái, tartalmi-formai jellemzői, a természeti kép fogalma. A népballada: jellemző vonásai, tartalma, hangulata, babonás hiedelmek és társadalmi viszonyok tükröződése (Kádár Kata, Kőmíves Kelemen). Válogatás a kuruc költészetből. Végvári énekek. (Csínom Palkó, Balassi: Egy katonaének.) Magyar költők, írók. Petőfi Sándor élete, témák szerinti válogatás verseiből (szülői szeretet, család-, hazaszeretet, a nemesség, a nép bemutatása, forradalom, szerelem). A versek érzelmi, tartalmi mondanivalója. János vitéz (keletkezése, szerkezete, a cselekmény fordulatai, szereplők viszonya, erkölcsi értékek, népies nyelvi fordulatok, az elbeszélő költemény műfaji jellemzői). A regény és az elbeszélés műfaji jellemzői. Gárdonyi Géza: Egri csillagok (részlet), közös feldolgozás: a cselekmény fordulatai, erkölcsi értékei (hősiesség, hazaszeretet, önfeláldozás), olvasónapló vezetése. Tamási Áron, Tömörkény István, Fekete István, Lázár Ervin egy-egy művéből egy-egy választott részlet.
Olvasás, ismerkedés az irodalommal	

Tevékenységek

- Légzéstechnikai gyakorlatok szöveg- és versolvasáskor, beszédben.
- Gyakorlatok a beszédkultúra továbbfejlesztésére. Együttműködés a társakkal beszélgetésben, vitában, feladatmegoldásban.
- Gyakorlatok a kulturált viselkedés és illem elsajátítására kommunikációs helyzetgyakorlatokon.
- Gyűjtőmunka a tanult nyelvtani fogalmakra, szófajokra irodalmi szövegekből.
- Gyakorlatok a nyelvhelyességi és helyesírási szabályok elmélyítésére (helyesírási segédkönyvek, szótárak, lexikonok, helyesírási szójegyzék használata).
- Szövegalkotási gyakorlatok különböző műfajokban (leírás, elbeszélés, jellemzés), más tantárgyakból, irodalmi művekből, köznapi élethelyzetekből vett példák segítségével.
- Levélírás, boríték címezése, postai űrlapok kitöltése, feladása postán.

- Szövegelemző eljárások a művekben megjelenített élethelyzetek, érzelmek megbeszélésével.
- Könyvtári ismeretek az életkori sajátosságoknak megfelelően (tájékozódás a könyvtárban, adatok rendezése segítségével).
- Szövegértési feladatkori kiterjesztése a vizuális információkra (illusztrációk, tipográfiai eszközök, szövegtagolás értelmezése, szerepük felismerése, adatrendezés).
- Irodalmi mű (részlet) bemutatása hangsúlyos felolvasással, dramatizálással, olvasónaplóban, rajzban, memoriterrel.

Fogalmak

Véleményalkotás, szófaj, ige, főnév, melléknév, számnév, előzmény, esemény, következmény, beszámoló, népballada, végvári ének, elbeszélő költemény, költői kép, költői levél, ellentét.

Követelmények

- A tanuló tartsa be a viselkedési és illemszabályokat a kommunikációs helyzetekben.
- Legyen gyakorlott egyszerű helyzetekben történő önálló véleménynyilvánításban.
- Ismerje fel és segítségével tudja megoldani a mindennapi életben előforduló konfliktushelyzeteket.
- Ismerje fel kérdőszavuk alapján a tanult szófajokat, és igyekezzen fokozott önállósággal alkalmazni az ezekhez kapcsolódó nyelvtani szabályokat.
- Legyen képes a szófajok körében megadott szempontok szerint csoportosításokat, átalakításokat, hibajavítást végezni.
- Legyen képes összefüggő (5-6 mondatos) szóbeli és írásbeli szövegalkotásra a tanult fogalmazási műfajokban, a szövegszerkesztés szabályainak alkalmazásával, irányítás mellett.
- Legyen képes néma olvasással egyszerű stílusú, kb. egyoldalnnyi, gyermekeknek szóló ismeretterjesztő szöveg áttekintésére, megértésére – adott szempontok alapján.
- Legyen képes ismert szöveg jó tempójú, értelmes, hangos olvasására, elemezze irányítással tartalmi és formai szempontokból az olvasottakat.
- Tudjon néhány fontos adatot ismertetni, megnevezni irodalmi művekből (helyzet, a helyszín, a szereplők, a főhős életútjának állomásai, a cselekmény menete, érzelmek).
- Ismerje fel a tanult irodalmi művekben a pozitív és negatív hősöket, tudjon véleményt nyilvánítani – irányítással – a művekkel kapcsolatban.

7–8. évfolyam

Tantárgyi tartalmak, témakörök

Témakör	Tartalom
Kommunikáció Beszédművelés	Beszédgyakorlatok: hangsúly, mondat- és szövegfonetika. Kommunikációs helyzetgyakorlatok a kulturált viselkedés, a tanult illemszabályok gyakorlására. Testbeszéd, arcjáték, szemkontaktus. Beszédtechnikai és szerkesztési ismeretek különböző

	stílusrétegekben (vita, állásfoglalás, érvelés, cáfolás, a konfliktusok feloldásának nyelvi eszközei).
Tömegkommunikáció	Kommunikációs helyzetekben való viselkedés. Tömegkommunikációs nyelv. Ujság, rádió, TV. Tömegkommunikációs műfajú szövegek alkotása.
Nyelvtani ismeretek Nyelvhelyességi ismeretek	A szófaj fogalmi körének bővítése (névszó, névmás, határozószó, névutó, kötőszó). A mondat szerkezete. Fő mondatrészek és bővítményeik. Mondatelemzés.
Helyesírás	A magyar helyesírás elvei szerinti írásmód. A tanult szófajokban a kiejtéstől eltérő hangkapcsolatok jelölése. Ragozott és képzett szavak helyesírása. A mondattanhoz kapcsolódó helyesírási ismeretek. Helyesírási kézikönyvek használata.
Fogalmazási ismeretek, szövegértés, szövegalkotás	Szövegalkotás különböző műfajokban. Az elbeszélő fogalmazás – olvasott műből, élmény alapján, – anyaggyűjtési módok felhasználásával. Leírás fokozott önállósággal. Levélikrás. Irodalmi mű szerkezeti felépítése. Stílusfejlesztő gyakorlatok. Vázlat alapján különböző műfajú szövegek alkotása.
Irodalomolvasás, tájékozódás az irodalmi kifejezésformákban	Szépirodalmi és nem szépirodalmi szövegek jelentései. Műköltészet: – Arany János (élete, versei, Petőfi – Arany levelezése, Toldi). Olvasmányok az elbeszélő irodalom köréből (magyar- és világirodalom): – Mikszáth Kálmán, – Móricz Zsigmond elbeszélései. Légy jó mindhalálig (részlet – A pakk), – A reformkor: – Kölcsey Ferenc, Vörösmarty Mihály, – Jókai Mór: A kőszívű ember fiai (részlet), Tegnapjaink. A Nyugat nemzedéke: válogatás Kosztolányi Dezső, Babits Mihály, Szabó Lőrinc, Tóth Árpád, Juhász Gyula műveiből. Napjaink. Történetek a gyermekkorról. (Válogatás a magyar és a világirodalomból). Az irónia és a gúny.
Dráma	Jellemábrázolás hanggal és metakommunikatív úton. Improvizációk báboz alkalmazásával. Mozgásimprovizációk és gyakorlatok: – némajátékok, – pantomimes gyakorlatok, – jellemábrázolások.

Fejlesztési feladatok, tevékenységek, tanulásszervezés

- Együttműködés a beszédpartnerekkel. Gyakorlatok a vitakultúra fejlesztésére.
- Irodalmi olvasmányokhoz, mindennapi élethelyzetekhez kapcsolódó véleményalkotás, -nyilvánítás.

- Szövegelemzés, a tanult nyelvi egységekről tanultak szintetizálása.
- A mindennapi vagy irodalmi témákról ismeretek, példák gyűjtése a könyvtári katalógus, tartalomjegyzékek, prospektusok segítségével. A gyűjtött anyag válogatása, feldolgozása önállóan vagy csoportmunkában.
- Tájékoztató és véleményformáló tömegkommunikációs műfajok gyűjtése, elkülönítése, ismertetése, készítése irányítással (cikk, hír, tudósítás, riport, hirdetés, reklám, glossza).
- A gyakoribb tömegkommunikációs műfajok elemzése, értékelése.
- Helyesírási, mondattani és nyelvhelyességi ismeretek alkalmazása a szóbeli és írásbeli megnyilatkozásokban, komplex elemzési gyakorlatok a szótan, mondattan körében.
- Táblázatok, ábrák, rajzos útmutatók, felelettervek készítése a tanult nyelvtani, szövegtani, irodalmi műfaji és kifejezőeszközbeli ismeretek rendszerezésére.
- Beszámoló szóban, írásban az olvasott műről, látott vagy átélt élményről.
- Elbeszélés, leírás, jellemzés, levélírás fokozott önállósággal.
- Példák keresése a történelemnek az irodalomra gyakorolt hatásáról.
- Összehasonlítások a hasonló műfaji jellemzők, a szerkezeti felépítés, a nyelvi kifejezések összevetésével.
- Önálló szókincsgyűjtés lexikonokban, szótárakban.
- Az olvasott szövegek mögöttes jelentéseinek tudatos keresése, önálló megfogalmazása, képi, zenei megjelenítése a társművészetek forrásainak felhasználásával.
- A művészi kifejezésmódok, stílus eszközök funkcióinak megfigyelése, értelmezése.
- Érzelmek, magatartások, jellemek, kapcsolatok, indítékok önálló bemutatása, például a jellemzés, az ismertetés műfajában.
- Tanulást, információgyűjtést segítő könyvek használata.
- Korokhoz kötődő témák, problémák meglátása irodalmi művekben.

A szakasz végére elvárható követelmények

- A tanuló legyen tájékozott az alapvető tömegkommunikációs helyzetekben és műfajokban.
- Ismerje fel a tömegkommunikáció szerepét és hatását.
- Tartsa tiszteletben mások véleményét.
- Ismerje fel a nyelvi szövegben a tanult hangtani, szó- és alaktani, mondattani jelenségeket.
- Legyen képes a helyesírási segédkönyvek eszközszintű használatára.
- Rendelkezzen olvasható írásmóddal. Tudjon önállóan 7-8 mondatban beszámolni irodalmi, film- és színházi élményeiről szóban és írásban.
- Vegyen részt aktívan a közös dramatikus játékokban és az azokat elemző beszélgetéseken.
- Olvasónaplóban, feljegyzés, vázlat, jellemzés vagy elbeszélés formájában tudja az olvasott művekben megjelenített emberi problémákat, kapcsolatokat, élethelyzeteket, erkölcsi kérdéseket megnevezni, bemutatni.
- Legyen tájékozott a tanult irodalmi kifejezésformák felismerésében és megnevezésében.
- Legyen képes kitölteni, megírni a mindennapi élet alapvető, egyszerűbb hivatalos iratait (feladóvevény, pénzesutalvány, csekk, hivatalos levél, kérvény).
- Ismerje fel ezek formai követelményeit, tudjon tájékozódni a kitöltés módjáról.
- Fejlettségi szintjének megfelelően legyen képes felfogni a tömegkommunikációs eszközök

lényegi mondanivalóját, tudjon ezekhez viszonyulni.

- Legyen képes egy-egy film – irányítás melletti – elemzésére.
- Ismerjen néhány hazai és külföldi filmművészeti alkotást.

MATEMATIKA

5.évfolyam

Célok

A logikai fogalmak bővítése. Biztos számfogalom kialakítása 1000-es számkörben. Készség szintű számolás fejlesztése. A tört szám és a negatív szám fogalmának előkészítése. A geometriai látásmód alapozása. Egyre pontosabb mérés a szabvány mértékegységekkel. Geometriai számítások gyakorlása. Helyes testtartás és eszközfogás kialakítása szerkesztések gyakorlásakor. Valószínűségi gondolkodásmód alapozása. Az információszerzés, feldolgozás, átadás szerepének felfedeztetése a mindennapi életben.

Feladatok

A logikai alapfogalmak adekvát használata. A tízes számrendszer szerkezeti sajátosságának elmélyítése. A helyiérték-táblázat bővítése. A szorzó-, és bennfoglalótáblák bővítése, mélyítése. Az írásbeli szorzás és osztás technikájának bemutatása. Az írásbeli összeadás és kivonás gyakorlása. Tapasztalatok gyűjtése a geometriai alakzatok tulajdonságairól. Sokszögek kerületének kiszámítása. Érdeklődés felkeltése a számítógéppel végzett tevékenység iránt.

Fejlesztendő készségek, képességek, attitűdök

A figyelem és emlékezet pontosságának, tartósságának fejlesztése. Az akarat és képzelőerő motiválása. Az összefüggések felismerésének, a szabályok megtartásának gyakorlása. A becslő-, ellenőrző-, értékelőképeség fejlesztése a matematikai problémák megoldása során. A szóbeli kifejezőképeség fejlesztése. A konstruáló képeség motiválása. A számolási készség fejlesztése. A fogalmi, a problémamegoldó és kombinatorikus gondolkodás fejlesztése. Szerialitás a cselekvésben.

Tevékenységek

Elemek osztályozása, válogatása. Állítások megfogalmazása számokról, testekről, síkidomokról. Műveletek megjelenítése tárgyakkal, matematikai eszközökkel, ábrázolásuk rajzban. Mennyiségi változások pontos megfogalmazása, lejegyzése művelettel. Törtrészek előállítása darabolással, vágással, hajtogatással, színezéssel.

Testek építése, síkidomok előállítása.

A tükrötengely fogalma. Síkidomok tükrözése, nagyítása, kicsinyítése.

Rajzolás, szerkesztés vonalzóval, körzővel. Mérés választott és szabvány egységekkel.

Sorozatok képzése. Hiányzó elemek pótlása.

Kombinatorikus feladatok megoldása, lehetőségek előállítása kirakással, színezéssel, rajzzal.

Véletlen események megfigyelése.

Témakör	Tartalom
Gondolkodási műveletek alapozása	Az eddig megismert műveletek alkalmazása a számtan, algebra és geometria, mérés témakörök ismereteinek elmélyítésére (válogatás, csoportosítás, sorba rendezés, részhalmazok képzése, állítások alkotása és tagadásuk). Két halmaz közös elmeinek keresése. Metszethalmaz képzése (személyek, tárgyak, matematikai eszközök). Metszethalmaz ábrázolása. Állítások halmazára részeiről. A logikai „és” értelmezése, „minden” „van olyan”, „van amelyik nem”, „egyik sem” kifejezések használata.
Számtan, algebra Számfogalom, számköri ismeretek	Számkörbővítés 1000-ig. Tíz-es számrendszer szerkezeti sajátosságának felelevenítése, elmélyítése. A helyiérték-táblázat bővítése. A 1000-esek helye. A helyi érték, alaki érték és valódi érték kapcsolata. A mennyiségtartalom elmélyítése pénzzel és a mindennapi életből vett példákkal. Számképzés adott feltételekkel. Számok írása, olvasása. (Kerek százaskok, teljes háromjegyű számok, helypótló a tízesek vagy az egyesek helyén). Számok helye a számegyenesen. Számszomszédok: • kerek százaskok • háromjegyű számok egyes szomszédai, • teljes háromjegyű számok melyik két kerek százask között állnak A kerekítés szabályai. Tört fogalmának előkészítése: előállítás tevékenységgel: Darabolással, hajtogatással, nyírással, kirakással, színezéssel. A kapott részek nevei: fél, harmad, negyed stb. Egységtörtek és többszöröseik fogalmi előkészítése manipulációval. A törtrész neve, jelölése betűkkel (1 negyed, 3 negyed). Szönyevezés azonos egységnyi színes rudakkal (hányszorosa, hányad része). Egy egész megnevezése sokféleképpen (ketted, 4 negyed, 3 harmad stb.). Törtrészek összehasonlítása. Hőmérséklet mérése. A hőmérő beosztása és működése. A hőmérsékleti értékek leolvasása, lejegyzése. A plusz, mínusz jelölése. Negatív számok fogalmának előkészítése. Negatív számok tartalmának elmélyítése: adósság, vagyon fogalma. Feladatok megjelenítése rajzban.
Műveletek	Műveletfogalom előkészítése: kerek százaskok bontása két, három tag összegére, helyi érték szerinti bontások, kerek számok szorzatalakja. Szóbeli összeadás, kivonás gyakorlása. A 8, 9, 7 szorzó- és bennfoglalótábla kiépítése. A tanult szorzó- és bennfoglalótáblák gyakorlása. Összefüggések a szorzótáblák között. Szóbeli műveletek kerek tízesekkel, százaskokkal, az egyjegyű számok analógiájára. Írásbeli összeadás teljes háromjegyű számokkal, majd olyan számokkal, amelyek különböző helyi értékein helypótló áll. Írásbeli összeadás fokozatai: • összeadás tízesátlépés nélkül, • tízesátlépés az egyesek helyén, • körátlépés a tízesek helyén, • körátlépés az egyesek és tízesek helyén is. Írásbeli kivonás fokozatai: • kivonás elvétellel tízesátlépés nélkül, • kivonás pótlással tízesátlépés nélkül,

	• tízesátlépés az egyeseknél, • körátlépés a tízeseknél, • körátlépés az egyesek és tízesek helyén is. Írásbeli szorzás, osztás egyjegyű szorzóval, osztóval, a fokozatok betartásával. Két-, háromjegyű számok szorzása egyjegyű szorzóval. A szorzandó számjegyeinek szorzatai (a részeredmények) egyjegyű számok (nincs átvitel). Két-, háromjegyű számok osztása egyjegyű osztóval. Az osztandó mindegyik számjegye maradék nélkül osztható az osztóval. Műveleti tulajdonság: összeadásoknál a tagok, szorzásnál a tényezők felcserélhetősége. Műveletek közötti kapcsolat: összeadás – kivonás, összeadás – szorzás, szorzás – bennfoglalás.
Szöveges feladatok	Összetett (2 művelettel megoldható) szöveges feladatok. Feltételek és a kérdés szétválasztása. A problémák logikai sorrendjének megállapítása. A megoldás logikai menetének megfogalmazása. Egyszerű szöveges feladatokhoz kérdés megfogalmazása. Lejegyzése, megoldása, ellenőrzése.
Geometria, mérések, geometriai alakzatok	Testek építése lapokból. A lapok tulajdonságainak – nagyság, forma, egyenes, görbe – és helyzetének – merőleges, párhuzamos – megfigyelése, megfogalmazása. Testek építése egységkockákból: Adott számú egységkockából, majd adott alaprajzra. Testek tulajdonságai – csak egyenes lapok határolják, csak görbe lapok határolják, van egyenes és görbe lapja is; szimmetrikus, nem szimmetrikus. Síkidomok előállítása lyukas táblán, rajzolással. Tulajdonságaik megfigyelése, megfogalmazása, határolóvonalak fajtája (egyenes, görbe), nagysága (egyenlő vagy különböző hosszúságúak), szögek, oldalak száma, oldalak száma, oldalak helyzete (párhuzamos, merőleges, metsző), szimmetrikus vagy nem szimmetrikus alakzatok. Egyenesek és szakaszok kölcsönös helyzete: metsző merőleges, párhuzamos. A derékszög felismerése.
Gyakorlati	Mérés választott és szabvány mértékegységekkel. Szóbeli műveletek kerek tízesekkel, százassal, az egyjegyű számok analógiájára. Írásbeli összeadás teljes háromjegyű számokkal, majd olyan számokkal, amelyek különböző helyi értékeinek helypótló áll. Írásbeli összeadás fokozati: • összeadás a tízesátlépés nélkül, • tízesátlépés az egyesek, • körátlépés a tízesek helyén, • körátlépés az egyesek és tízesek helyén is. Írásbeli kivonás teljes háromjegyű számokkal, majd olyan kivonások megoldása amelyekben a kisebbítendő vagy a kivonandó vagy a különbség valamelyik helyi értékén helypótló áll. Írásbeli kivonás fokozatai: • kivonás elvétellel tízesátlépés nélkül • kivonás pótlással tízesátlépés nélkül, • tízesátlépés az egyeseknél, • körátlépés a tízeseknél, • körátlépés az egyesek és tízesek helyén is. Írásbeli szorzás, osztás egyjegyű szorzóval, osztóval, a fokozatok betartásával. Két-, háromjegyű számok szorzása egyjegyű szorzóval. A

	szorzandó szemjegyeinek szorzatai (a részeredmények) egyjegyű számok (nincs átvitel). Két-, háromjegyű számok osztása egyjegyű osztóval. Az osztandó mindegyik számjegye maradék nélkül osztható az osztóval. Műveleti tulajdonság: összeadásoknál a tagok, szorzásnál a tényezők felcserélhetősége. Műveletek közötti kapcsolat: összeadás – kivonás, összeadás – szorzás, szorzás – bennfoglalás.
Gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások	Mérés választott és szabvány mértékegységekkel. A tanult szabvány mértékegységrendszerek ismételése, bővítésük az 100-es számkörnek megfelelően. Fogalmuk, nevük, jelük. Hosszúságmértékek: km, m, dm, cm, mm. Ürmértékegységek: hl, l, dl, cl. Tömegmértékek: t, kg, dkg, g. Időmértékek: év, hó, hét, nap, óra, perc, másodperc. Pénz: Ft A mértékegységek közötti összefüggések megfigyeltetése. A négyzet és a téglalap területének kiszámítása összeadással, szorzással. A négyzet és a téglalap területének hézagmentes lefedése különböző alakú és nagyságú egységekkel, majd négyzetcentiméterekkel. A négyzet és téglalap területének mérése, a négyzetcentiméterek összeszámlálása.
Szerkesztések	Egyenesek és szakaszok, kölcsönös helyzetük. Párhuzamos, merőleges, metsző egyenesek, négyzet, téglalap rajzolása derékszögű vonalzóval. Különböző sugarú körök rajzolás körzővel. Tükrözés egy tükrötengellyel lyukas táblán, négyzetháló. Nagyítás, kicsinyítés négyzethálón, rajzban.
Összefüggések, függvények, sorozatok	Szimmetrikus és nem szimmetrikus relációk rajzosan. Bontott alakú számok közötti kapcsolat, a nyíldiagram használata. Számok közötti relációk. Felismert szabály lejegyzése, szabály leolvasása nyíldiagramról. Egy- és kétbemenetű gépek táblázatának kiegészítése adott szabály alapján. Különbségsorozatok képzése a logikai készlet elemeivel, egy, majd két tulajdonság változásával. Különbségsorozatok számokkal, állandó majd váltakozó különbséggel. Számsorozatok középkezdéssel.
Valószínűség, kombinatorika, statisztika	Események megfigyelése, összeszámlálása (fej-írás játék, kockadobálás). Adatok tervszerű gyűjtése, rendezése, közvetlen környezetben megfigyelhető események megszámlálása (járműforgalom).
A számítástechnika alapjai	A működő számítógép megfigyelése, a használathoz szükséges billentyűk funkciójának tapasztalati megismerése. Változások megfigyelése, létrehozása. Egyszerű játékprogramok, készségfejlesztő programok használata. A számítógép használatának rendje, biztonsági tudnivalók. Jelek és kódok: kódolás, dekódolás, titkosítás készítése, megfejtése. Régi korok képi és írásos üzenetei. Üzenetek osztálytársaknak, barátoknak, szülőknek rajzzal, képpel, írással.
Könyvtárhasználati alapismeretek	A könyvtári kölcsönzés: adott témához keresés szerző és cím alapján. A kölcsönzés szabályai.

Követelmény

- A tanuló tudja kiválogatni két halmaz közös elemeit.
- Értse a logikai „és” tartalmát.
- Tudja alkalmazni a csoportosítást, a részhalmazképzést más matematikai témakörökben.
- Használja értelmesen a „minden”, a „van olyan”, „van, amelyik nem”, „egyik sem” kifejezéseket.
- Tudja a háromjegyű számokat írni, olvasni.
- Legyen biztos számfogalma 1000-es számkörben.
- Értse a törté és a negatív szám fogalmát.
- Számoljon szóban, készségszinten 100-as számkörben.
- Legyen jártas a szorzó- és bennfoglalótáblák körében.
- Legyen jártas az írásbeli összeadásban, kivonásban.
- Ismerje az írásbeli szorzás és osztás lejegyzésének formáját. Tudjon egyjegyű szorzóval és osztóval szorozni és osztani a tanult esetekben.
- Legyen képes összetett szöveges feladatok megoldására segítséggel.
- Legyen képes összefüggések felismerésére a matematika különböző témaköreiben.
- Felismert és megfogalmazott szabályokat tudja lejegyezni.
- Legyen jártas változó különbségű számsorozatok folytatásában.
- Tudjon mennyiségeket különböző pénznemekkel kifizetni.
- Növekedjen gyakorlottsága a gyakorlati mérésekben.
- Legyen jártas a kerületszámításban.
- Legyen gyakorlata a szerkesztőeszközök használatában.
- Végezzen csoportos valószínűségi kísérleteket.
- Legyen képes néhány lépésből feladatsor algoritmusának összeállítására.
- Tudjon egyszerű, elsősorban rajzos titkos írást készíteni, megfejteni.
- Legyen tájékozott a kép információforrások körében.
- Fokozódjon érdeklődése, aktivitása a számítógéppel végzett tevékenység iránt.

6.évfolyam

Célok

A gondolkodási műveletek bővítése, gyakorlása. Biztos számfogalom kialakítása 10.000-es számkörben. A közönséges törtszám fogalmának kialakítása. Tapasztalatok gyűjtése negatív számokról. Írásbeli műveletek bővítése. Geometriai alakzatok fogalmi jegyeinek elmélyítése. Mértékegységrendszerek bővítése. Szerkesztési algoritmusok pontos követése. Adatgyűjtési technikák gyakorlása. Az informatika tantárgy tanításának előkészítése.

Feladatok

Konkretizálás, általánosítás gyakorlása. A tízes számrendszer szerkezeti sajátosságának felelevenítése, bővítése. A közönséges törtszám bevezetése. Írásbeli szorzás kétjegyű szorzóval. Részlatszorzatok értelmezése, lejegyzésük módjának bemutatása. A szövegek bemutatása, rajzolásuk. Mérésük gyakorlása. Kerületszámítások gyakorlása. Területszámítás előkészítése. Számítógépes környezetben algoritmusok értelmezése, követése. A tantárgyi ismeretekre alapozott könyvtárhasználati képességek kialakítása.

Fejlesztendő készségek, képességek, attitűdök

A rendezés, rendszerezés, osztályozás. A megfigyelő-, értékelő-, döntési- és szóbeli kifejezőképesség fejlesztése. Az elemző-, értékelő, ellenőrző képesség egyre magasabb szintre emelése. Összefüggések felismerésének gyakorlása problémamegoldások kapcsán. Következtetések. Térszemlélet és a geometriai látásmód fejlesztése. A kombinatorikus gondolkodásmód fejlesztése, a valószínűségi szemlélet alapozása.

Tevékenységek

Elemek besorolása két egymással különböző kapcsolatban lévő halmazba. Halmazábrák különböző részeinek jellemzése. Állítások és tagadásuk a diagramok különböző részeiről.

Elemek megszámlálása, csoportosításuk tízesével.

Műveletek kapcsolatainak megfigyelése, lejegyzése, alkalmazásuk ellenőrzés céljából.

Tötrészek előállítás, rendezésük.

Testek építése, kiterítésük, testhálók rajzolása.

Mértani alakzatok rajzolása, szerkesztése. Mérés választott vagy szabvány mértékegységekkel.

Transzformációk: tükrözés, eltolás, kicsinyítés, nagyítás.

Kapcsolatok felfedezése, ábrázolásuk. Táblázatok kiegészítése, készítése.

Soralkotás.

Valószínűségi kísérletek. Események regisztrálása, rendezésük.

Témakör	Tartalom
Gondolkodási műveletek alapozása	Halmazokról tanultak elmélyítése. Az alap, rész- és kiegészítő halmazok további vizsgálata, állítások és tagadásuk, a logikai „nem”. Metszethalmaz számokkal, geometriai alakzatokkal: a logikai „és” használata.
Számтан, algebra, Számfogalom, számköri ismeretek	Számkör bővítés 10000-ig. A tízes számrendszer szerkezeti sajátossága 10000-es helyi értékig. A helyi érték, alaki érték és valódi érték kapcsolata. A mennyiség tartalom érzékeltetése játékpénzzel és a mindennapi életből vett gyakorlati példákkal. Számok írása, olvasása, helyük a száme gyenesen. Kerek ezresek, ezresek szomszédai négyjegyű számok egyes szomszédjai. Relációk azonos és különböző nagyságrendű számok között. Állandó és váltakozó különbségű sorozatok. Hányados sorozatok. A közönséges tört fogalma: tört részek ábrázolása, jelölés bevezetése: számláló, nevező, törtvonal. Törtszám írása, olvasása, értelmezése. Az egész különböző nevei. Törtszámok összehasonlítása eszközök, rajzok segítségével. Törtszámok helye a száme gyenesen. Negatív számok a száme gyenesen. Negatív számok írása, olvasása, összehasonlításuk egymással, a 0-val és a pozitív számokkal. 2000, 5000, 10000 Ft-os bemutatás. Kifizetésük ezresekkel, százassal.
Műveletek	Szóbeli összeadás, kivonás, pótlás kerek százassal, ezresekkel. Szorzó-, bennfoglalótáblák gyakorlása. Összefüggések a szorzótáblák, illetve a szorzó- és bennfoglalótáblák között. Kerek tízesek szorzása egyjegyű szorzóval. Írásbeli összeadás, kivonás teljes háromjegyű számokkal, majd helypótló a különböző helyi értékeken. Különbség változásának megfigyelése. Az írásbeli összeadás és kivonás fokozatai: • nincs körátlépés • csak egy helyen van körátlépés az egyesektől haladva az egyre

	nagyobb helyi értékek felé, - egyszerre több helyen van körátlépés. Két- és háromjegyű számok szorzása. Két-, három-, négyjegyű számok osztása egyjegyű szorzóval. Írásbeli szorzás fokozatai: - a szorzandó egyik helyi értékén sincs körátlépés, - körátlépés csak egy helyi értéken, az egyesekből haladva az egyre nagyobb helyi értékek felé, - körátlépés egyszerre több helyi értéken. Írásbeli osztás fokozatai: - nincs maradék egyik helyi értéken sem, - kör átlépés csak egy helyi értéken, az egyesektől haladva az egyre nagyobb helyi értékek felé, - körátlépés egyszerre több helyi értéken. Írásbeli szorzás kétjegyű szorzóval. A szorzás technikájának bemutatása. A részletszorzatok értelmezése, lejegyzésük helyi érték szerint. Műveletek közösleges törtekkel: azonos nevezőjű törtek összeadása, kivonása. 1 egésznél kisebb törtszám pótlása 1 egészre eszközzel, majd eszköz nélkül.
Szöveges feladatok	Egyszerű és összetett szöveges feladatok megoldása. A feladatok értelmezése, adatok gyűjtése, lejegyzésük, a probléma megfogalmazása, feladatterv készítése, művelet(ek) kijelölése. A várható eredmény becslése kerekített értékben. A feladat kiszámítása, a kapott eredmény összevetése a becsült értékkel és a valósággal. Rajzokhoz, ábrákhoz, műveletekhez egyszerű szöveges feladatok készítése.
Geometria, mérések, geometriai alakzatok, tulajdonságaik	Testek további tulajdonságai, alkotórészei: lap, él, csúc. Csoportosítások határolólapok tulajdonságai alapján (alak, nagyság, helyzet). Síkdomok bővülő tulajdonságai. Csoportosítások határolóvonalak, oldalak száma, nagysága, helyzete, átlók, szimmetriatengelyek száma alapján. A szög fogalma, fajtái: hegyesszög, derékszög, tompaszög, egyenesszög, homorúszög, teljesszög.
Gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások	Mérések választott és szabvány mértékegységekkel. Mértékváltások tanult mértékegységekkel. Átváltások, beváltások következtetéssel. Időpont leolvasása pernyi pontossággal. Negyed-, fél-, háromnegyedórát leolvasása. Időtartam számítása. Szögek mérése szögmérővel. Sokszögek területének mérése, számítása. A négyzet és a téglalap területének számítása (összeadással, szorzással), területének mérése lefedéssel, négyzetcentiméterekkel.
Szerkesztések	Szög rajzolása szögmérővel. Szakaszok és szögek másolása. Párhuzamos, merőleges, egyenesek, szögfelező és szakaszfelező egyenesek, négyzet, téglalap szerkesztése. Tükrözés, nagyítás, kicsinyítés négyzethálón.
Összefüggések, függvények, sorozatok	Relációk természetes számok, egyenlő nevezőjű közösleges törtek, mértékegységek, geometriai alakzatok között. Váltakozó különbségű sorozatok folytatása. Hányadossorozatok megadott szabály alapján.
Valószínűség, kombinatorika, statisztika	Megfigyelések, kísérletek a „biztos” és a „lehetetlen” megkülönböztetésére.
Számítógépes alapismeretek	Információ képekben – állóképek, mozgóképek. Számítógépes alkotásokból nyerhető információk tapasztalat útján történő

	megismerése. Algoritmus és számítógép: játékos számítógépes környezetben algoritmusok értelmezése. Mozgások létrehozása képernyőn irányítással, adott útvonal bejárásával. A billentyűzet és az egér használata, egyszerű rajz és rövid szöveg megjelenítése a képernyőn.
Könyvtárhasználati alapismeretek	Ismerkedés a katalógussal. Egyéb ismerethordozók használatának lehetősége a könyvtárban.

Követelmény

- Legyen képes a tanuló két halmaz metszetének előállítására, elemszámok megállapítására.
- Értse és használja helyesen a logikai fogalmakat.
- Legyen biztos számfogalma tízezres számkörben.
- Értse a közönséges törtszám és a negatív szám fogalmát.
- Tudjon készségszinten számolni szóban, százas számkörben.
- Szorzó-, bennfoglalótáblák készségszintű használata.
- Legyen jártas a szorzásban, osztásban. Egyjegyű szorzó és osztó esetén.
- Tudjon önállóan összetett szöveges feladatot megoldani.
- Legyen jártas a természetes számok nagyság szerinti összehasonlításában, tízezres számkörben.
- Tudjon különbségsorozatot folytatni mindkét irányban.
- Legyen tapasztalata hányados-sorozatok alkotásában.
- Legyen képes egyszerű összefüggések felismerésére, leírására.
- Tudjon csoportosítani testeket és síkidomokat a tanult tulajdonságok alapján.
- Ismerje a mértékegységeket és a mértékegységek közötti viszonyszámokat.
- Legyen jártas a szögmérő használatában, a szögek mérésében.
- Tudja a négyzet és a téglalap területét kiszámítani, területet lefedéssel mérni.
- Tudja szerkeszteni a tanult geometriai alakzatokat.
- Gyűjtsön adatokat, szerezzen tapasztalatokat a lejegyzési módban.
- Értse a „biztos” és a „lehetetlen” kifejezéseket.
- Legyen képes változások létrehozására a képernyőn.
- Növekvő önállósággal legyen képes az iskolai könyvtár használatára.
- A billentyűzet és az egér használata, egyszerű rajz és rövid szöveg megjelenítése a képernyőn.

7.évfolyam

Célok

A tanulás - tanítás folyamata erősítse a formális, logikus, konstruktív, algoritmizáló, heurisztikus, intuitív gondolkodásmódbeli elemek fejlődését.

Fejlődjön a tanulók absztrakciós, összehasonlító, lényeglátó, lényegkiemelő, fogalomalkotó, következtető, ítéletalkotó képessége, sík - és térszemlélete.

Alakuljon ki a tanulóknak a kételkedés, a bizonyítási igény.

A tanulók hozzáállásába épüljön be a precíz, pontos, áttekinthető munka, az ellenőrzés, a munka esztétikája iránti igény.

Témakör	Tartalom
Halmazok, számok, műveletek	Halmazok, műveletek halmazokkal Jelölések és a halmazok. A Venn – diagramon való ábrázolás. Az elemek különböző típusú és szintű megadásával tudatosítjuk a tanulóknak, hogy halmazt csak pontosan definiált tulajdonsággal vagy jól körülhatárolható fogalmakkal adhatunk meg. a metszet, a különbség és az unió fogalma. Számhalmazok, műveletek a racionális számok körében : számok ellentettje, abszolút értéke. A zárójel jelentése és megfelelő használata, a műveleti sorrend. Oszthatóság: prímszám, prímosztó, valódi osztó, összetett szám fogalma. Az Eratoszthenész-féle rosta . Azonos tulajdonságú pontok halmaza .Adott ponttól, egyenestől, félegyenestől, szakasztól, körvonaltól adott, illetve ennél kisebb / nagyobb távolságra levő pontok halmazának értelmezése. Ezek térbeli megfelelője. Adott tulajdonságú pontok halmazaként a szögfelező és a szakaszfelező merőleges bevezetése. Halmazok összetartozó elemeinek ábrázolása ponthalmazok, számhalmazok esetében a két halmaz összetartozó elemeinek fogalma. Grafikonon való ábrázolás . Statisztikai táblázatok.
Gráfok	Folyamatábrák. A gráfokra jellemző fogalmak (csúcs, foksám, kör, út, elágazás) megismerése.

Algebra	Egyenletek, azonosságok, egyenlőtlenségek megoldása. Szöveges feladatok megoldási módjai Műveletek algebrai kifejezésekkel. Új fogalmak (együttható, egynemű -, egytagú -, többtagú algebrai kifejezés) jelentése. Algebrai kifejezések összeadása, kivonása (összevonása), szorzása A nevezetes azonosságok Azonosság, elsőfokú egyenlet, egyenlőtlenség
Geometria	Mértani helyek: adott egyenestől illetve adott ponttól adott távolságra levő pontok halmaza a síkban, és a térben is, illetve ezen mértani helyek alapján több tulajdonságnak eleget tevő pontok halmaza (metszetképzés ponthalmazok esetén). A szakaszfelező merőleges és a szögfelező, mint adott tulajdonságú pontok halmaza. Adott egyenesre adott külső illetve belső pontból merőleges, adott külső pontból párhuzamos szerkesztése. A szögmásolás. Geometriai transzformáció fogalma. Tengelyesen szimmetrikus alakzatok A középpontos tükrözés tulajdonságai. Tükrözés segítségével a váltószögek és csúcsszögek tulajdonságai, a középpárhuzamos, a paralelogramma, háromszög, trapéz középvonalának szerepe. Az ismeretek alkalmazása egyszerűbb háromszög - és négyszögszerkesztésekben. A négyzet, téglalap, paralelogramma területére hivatkozva a háromszög, deltoid és trapéz területe.
Valószínűség számítás és statisztika	Kombinatorika A faktoriális fogalma Valószínűség számítás A valószínűség fogalma Statisztika Az adatok osztályozása, adathalmaz terjedelme, átlag, módusz, medián, gyakoriság, relatív gyakoriság fogalma, illetve szemléltetési módok (táblázat, grafikon, diagram) megismerése.

Követelmény

A tanulók

- - legyenek tisztában a négy alpművelettel;
- - értsék a racionális szám fogalmát;

- - értsék az egyszerű matematikai szövegek tartalmát;
- - képesek legyenek egyszerű szöveges feladatokat matematikai műveletekre lebontani;
- - tudjanak egyszerű lineáris egyenleteket, egyenlőtlenségeket megoldani;
- - jól értsék a halmaz fogalmát és az egyszerű halmazműveleteket;
- - legyenek tisztában a számelmélet alapjaival;
- - tudjanak egyszerű síkidomokat szerkeszteni;
- - tudják egyszerű síkidomok kerületét, területét kiszámítani;
- - képesek legyenek az alapvető egybevágósági transzformációk elvégzésére, alkalmazására;
- - értsék a gráfok fogalmát;
- - értsék meg az egyszerűbb kombinatorikai feladatok kidolgozási módját,
- - szerezzenek tapasztalatot a statisztikai adathalmazok elemzésében,
- - ismerkedjenek a statisztikai és valószínűségi adathalmazok kapcsolatával,
- - szerezzenek tapasztalatot a kombinatorikus valószínűségről.

8.évfolyam

Cél

A tanítás - tanulás folyamata alapozza meg a dialektikus, problémamegoldó, konvergens, divergens gondolkodásbeli elemeket;

Fejlessze az algoritmizáló, konstruktív, formális, logikus, heurisztikus, intuitív gondolkodásmódbeli elemeket.

Alakuljon ki a tanulók modellalkotó, diszkutáló, általánosító, összefüggéseket feltáró, specializáló gondolkodással összefüggő képessége.

Fejlődjön a tanulók absztrakciós, összehasonlító, lényeglátó, lényegkiemelő, fogalomalkotó, következtető, ítéletalkotó képessége; a sík - és térszemlélete; gondolkodásának rugalmassága; ötletessége.

Erősödjön a tanulók bizonyítási igénye, a bizonyítatlan állításokban való kételkedése

Alakuljon ki a tanulók kutatási igénye.

Fordítsunk gondot a rendezés, az emlékezőképesség (bevésés, megőrzés, felidézés), az önállóság, pontosság, tervszerűség, kritikai érzék, figyelemkoncentráció, vitakészség, az önellenőrzés fejlesztésére.

Témakör	Tartalom
Függvények	Meghatározott halmazok elemeinek egymáshoz rendelése. Számhalmazok ábrázolása. Az életből vett halmazok egymáshoz rendelése (pl. fiúk - lányok), Az egymáshoz rendelés fogalmának szemléltetése. Elegendő tapasztalat gyűjtése az egymáshoz rendelés, az egyértelmű -, ill. kölcsönösen egyértelmű egymáshoz rendelés fogalmában. A függvény fogalmának kialakítása. Az értelmezési tartomány, értékkészlet jelentésének elmélyítése, valamint a függvény megadásának módjai. A képlettel megadott függvények adott helyen vett értékeinek kiszámítása. A független - és függő változó fogalma. A függvényekkel kapcsolatos jelölések bevezetése és helyes használata. A függvény grafikonjának ábrázolásának előkészítése (táblázatok, szöveges feladatok alapján készült grafikonok, halmazok összetartozó elemeinek ábrázolása). Lineáris függvények ábrázolásában gyűjtött tapasztalatok, más függvény grafikonjának a megrajzolása. Lineáris egyenletek, egyenlőtlenségek grafikus megoldása. A lineáris egyenletrendszerek grafikus megoldása. A koordinátageometriai szemléletet előkészítése.

Számelmélet	A legnagyobb közös osztó a legkisebb közös többszörös fogalmának megismerése és elmélyítése. Maradékosztályok, számrendszerek megismertetése
Algebra	A négy alapműveletet ismételése racionális számokkal. A racionális szám fogalma, és különböző alakjai .Ugyannak a racionális szám többféle módon való leírásának tudatosítása .Az összeadás és a szorzás műveleti tulajdonságainak (kommutativitás, asszociativitás) összefoglalása és rendszerezése. A pozitív egész kitevőjű hatványokkal végzett műveletek . A halmazokkal kapcsolatos ismeretek, halmazműveletek ismételése. Az algebrai kifejezések értékének kiszámítása Az algebrai kifejezések összevonásának, szorzásának ismételése után továbblépünk az egytagúak osztására, ügyelve a 0 szerepére. A nevezetes azonosságok több oldalról való közelítése. A megszerzett tapasztalatok pontosítása, rendszerezése. Az algebrai kifejezések egyszerűbb alakra hozásával, egyenletek, egyenlőtlenségek megoldásának gyakorolása.
Geometria	Eltolás, pontkörüli forgás A vektor - hossza, iránya, állása; egyenlő vektorok; vektorok összege, különbsége, számmal való szorzás fogalmak megismerése Középpontos hasonlóság tulajdonságai A Pitagorasz –tétel A háromszögek csoportosítása, Számításos feladatok végzése a Pitagorasz - tétel alkalmazására (derékszögű háromszög oldalai, külső pontból körhöz húzott érintőszakaszok, húrhossz számítása). A henger és az egyenes hasáb Az egyenes hasáb illetve henger felszínének és térfogatának meghatározása

Valószínűség számítás és statisztika	Kombinatorika: A hetedik osztályban szerzett tapasztalatok és ismeretek felelevenítése. A kombinatorika és a kombinatorikus valószínűség kapcsolata. Valószínűség számítás A megismert kombinatorika feladatok megoldása más szövegezéssel valószínűség számítási köntösben. Statisztika A statisztika fogalomrendszerének megismerése
Gráfok	Új fogalmak előkészítése (fa, erdő, foksám, összetett gráf, komplementer gráf, bejárhatóság).

Követelmény

- A tanulók készség szintjén tudják
- - használni a négy alpműveletet;
- - legyenek jártasak a hatványozásban egész kitevő esetén, illetve az algebrai kifejezésekkel végezhető egyszerűbb műveletekben;
- - jól tudjanak lineáris egyenleteket, egyenlőtlenségeket megoldani;
- - legyen tapasztalatuk az egyszerűbb függvények grafikonjának ábrázolásában;
- - értsék a függvény fogalmát;
- - tudjanak egyszerűbb szöveges feladatokat megoldani;
- - értsék a számsorozatok fogalmát;
- - tisztában legyenek az egybevetési transzformációkkal;
- - tudjanak egyszerű síkidomokat szerkeszteni;
- - jól tudják használni a mértékegységeket;
- - tudják kiszámítani egyszerű térbeli alakzatok felszínét és térfogatát;
- - jól értsék a középpontos hasonlóságot, az arány fogalmát;
- - ismerjék és egyszerűbb esetekben alkalmazni is tudják Pitagorasz tételét;
- - értsék a gráfok fogalmát;
- - legyenek jártasak kombinatorika feladatok végiggondolásában, illetve zárt képlettel való megoldásában
- - értsék, és tapasztalati szinten tudják használni a valószínűség fogalmát;
- - helyesen alkalmazzák a statisztikai alapfogalmakat,
- - legyenek képesek egyszerűbb számelméleti tételek bizonyítására.